

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 8.12.2003
KOM(2003) 758 endelig

2003/0292 (COD)

BERETNING FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

**Vækst- og beskæftigelsesinitiativet
Finansielle støtteforanstaltninger for små og mellemstore virksomheder (SMV)**

29. Maj 1998

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS BESLUTNING

**om ændring af beslutning 2000/819/EF om et flerårigt program til fremme af initiativ og
iværksætterånd, navnlig for små og mellemstore virksomheder (SMV)
(2001-2005)**

(forelagt af Kommissionen)

BERETNING FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

**Vækst- og beskæftigelsesinitiativet
Finansielle støtteforanstaltninger for små og mellemstore virksomheder (SMV)**

29. Maj 1998

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Resumé.....	5
1.1.	Beskrivelse	5
1.2.	Samlet anvendelse	5
1.3.	Umiddelbare virkninger for jobskabelsen	6
1.4.	Udsigterne til jobskabelse på langt sigt.....	7
1.5.	Hovedkonklusioner	7
2.	Indledning: Hovedresultater og anbefalinger.....	8
2.1.	Indledning	8
2.2.	Hovedresultater og anbefalinger	11
2.2.1.	ETF-iværksætterordning	11
2.2.2.	SMV-garantifaciliteten.....	12
2.2.3.	JEV	12
3.	Evalueringsmetode	12
3.1.	Evalueringsens formål og omfang	12
3.2.	De vigtigste evalueringsspørgsmål	13
3.3.	Metode for dataindsamling og -analyse	13
4.	ETF-iværksætterordning	13
4.1.	Hovedresultater og anbefalinger	13
4.2.	Beskrivelse af ordningen.....	14
4.3.	Baggrund	14
4.4.	Ordningens udvikling.....	15
4.5.	Markedsudvikling	16
4.6.	Metode for spørgeskemaerne	17
4.7.	Metode for dataindsamling og -analyse	17
4.8.	Rundspørgens resultater	17
4.9.	Konklusioner og anbefalinger	18
5.	Programmet Joint European Venture (JEV)	20
5.1.	Hovedresultater og anbefalinger	20

5.2.	Beskrivelse af programmet	20
5.3.	Baggrund	21
5.4.	Programmets udvikling	22
5.5.	Metode for spørgeskemaerne	23
5.6.	Metode for dataindsamling og -analyse	23
5.7.	Rundspørgens resultater	23
5.8.	Konklusioner og anbefalinger	25
6.	SMV-garantifaciliteten.....	26
6.1.	Hovedresultater og anbefalinger	26
6.2.	Beskrivelse af faciliteten	27
6.3.	Baggrund	27
6.4.	Programmets udvikling	27
6.5.	Metode for spørgeskemaerne	28
6.6.	Metode for dataindsamling og -analyse	28
6.7.	Rundspørgens resultater	29
6.8.	Konklusioner og anbefalinger	32

1. RESUMÉ

1.1. Beskrivelse

Vækst- og beskæftigelsesinitiativet¹ har til formål at fremme stiftelse af og vækst i SMV og dermed gøre det muligt for dem at skabe nye job. Med dette mål for øje er der indført tre ordninger - ETF-iværksætterordningen, Joint European Venture-programmet (JEV) og SMV-garantifaciliteten. Sammen er de rettet mod en bred vifte af SMV. ETF-iværksætterordningen og SMV-garantifaciliteten forvaltes af Den Europæiske Investeringsfond (EIF), mens JEV-ordningen forvaltes af Kommissionens tjenestegrene.

Under ETF-iværksætterordningen ydes der finansiering til venturekapitalfonde, som investerer i små og mellemstore virksomheder med stor vækst, især i disses etableringsfase, og i højteknologisektorer. De fleste venturekapitalfonde, der får støtte under ETF-iværksætterordningen, har et nationalt eller regionalt fokus.

Formålet med JEV-programmet er at fremme etableringen af tværnationale joint ventures mellem SMV i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS) for at hjælpe dem med at internationalisere deres aktiviteter og dermed drage fordel af de muligheder, det indre marked giver.

SMV-garantifacilitetens målsætninger er at lette adgangen til lån for små virksomheder, der er etableret i traditionelle sektorer, gennem tilvejebringelse af lånegarantier. SMV-finansieringen sikres gennem et netværk af kreditformidlende organer, som arbejder i medlemsstaternes offentlige eller private sektor.

Det hedder i artikel 7, stk. 2, i Rådets afgørelse: "*Kommissionen foretager senest 48 måneder efter afgørelsens vedtagelse en evaluering af programmet, særligt af dets samlede anvendelse, dets umiddelbare virkninger for jobskabelsen og udsigterne for jobskabelsen på lang sigt.*"

Den periode, inden for hvilken der kunne indgås forpligtelser for budgetmidler til de finansielle instrumenter, som EIF forvalter, udløb den 29. maj 2002, dvs. fire år efter vedtagelsen af Rådets afgørelse. Evalueringsrapporten skulle derfor fremlægges efter denne dato, således at den kunne omfatte hele forpligtelsesperioden på 48 måneder.

I forbindelse med evalueringen blev der foretaget en rundspørge blandt alle støttemodtagere under hver ordning i form af spørgeskemaer, som var tilpasset det enkelte instrument.

1.2. Samlet anvendelse

Aktiviteterne under ETF-iværksætterordningen og SMV-garantifaciliteten blev overordnet set afviklet tilfredsstillende, om end den i 2001 var påvirket af den almindelige afmatning på verdens markeder for risikovillig kapital og bankernes stigende tilbageholdenhed med at låne penge til SMV i et generelt forringet makroøkonomisk miljø. I 2002 steg efterspørgslen efter garantier dog betydeligt, i takt med at bankerne krævede yderligere sikkerhed. Derimod var markedets efterspørgsel efter JEV meget lavere end forventet.

¹ Rådets afgørelse 98/347/EF, offentliggjort i EFT L 155 af 29. maj 1998, om finansielle støtteforanstaltninger for små og mellemstore virksomheder (SMV) - vækst- og beskæftigelsesinitiativet.

Den oprindelige budgettildeling til initiativet udgjorde 423,56 mio. EUR, heraf 168 mio. EUR til ETF-iværksætterordningen, 57 mio. EUR² til JEV og 198,56 mio. EUR til SMV-garantifaciliteten. På grund af den høje anvendelsesgrad under SMV-garantifaciliteten blev der overført 30,56 mio. EUR fra JEV til denne facilitet. Pr. 29. maj 2002, dvs. ved udgangen af forpligtelsesperioden, havde EIF indgået forpligtelser for hele det oprindelige budget for ETF-iværksætterordningen og SMV-garantifaciliteten. For JEV er der indgået forpligtelser til projekter for i alt 14,5 mio. EUR, hvilket udgør 25 % af budgettet.

I medfør af Rådets afgørelse gælder det for ETF-iværksætterordningen og SMV-garantifaciliteten, at renter, som kontiene har oppebåret, og - for ETF-iværksætterordningen - også provenu fra investeringer blev lagt til faciliteternes ressourcer. Pr. 29. maj 2002 udgjorde disse supplerende ressourcer 29,52 mio. EUR, og heraf indgik EIF forpligtelser for 21,54 mio. EUR.

Under ETF-iværksætterordningen var der pr. juni 2002 ydet støtte til omkring 206 SMV i højteknologisektoren under programmet. Dette ser ud til at være et fornuftigt antal, hvis der tages hensyn til, at nogle af venturekapitalfondene først nu er ved at iværksætte deres aktiviteter, og at investeringsperioderne for disse fonde - i overensstemmelse med venturekapitalsektorens særtræk - kan være op til fem år. Pr. samme dato var der under SMV-garantifaciliteten allerede ydet støtte til over 112 000 mindre virksomheder i form af bedre adgang til lånefinansiering. Langt de fleste af disse støttemodtagere er mikrovirksomheder med under 10 ansatte, hvilket skyldes, at omkring 45 % af virksomhederne befinder sig i etableringsfasen. Med hensyn til JEV er der kun ydet støtte til 137 forslag til joint venture-projekter, hvilket er langt færre end oprindelig forventet.

1.3. Umiddelbare virkninger for jobskabelsen

Med hensyn til ETF-iværksætterordningen, hvorunder der investeres i egenkapital til SMV i højteknologisektorer, viser rundspørgen (svar fra 57 SMV), at der er tale om et betydeligt bidrag til beskæftigelsen. På tidspunktet for investeringerne havde hver virksomhed gennemsnitligt 15 ansatte og skabte efterfølgende gennemsnitligt yderligere 20 job, hvilket er mere end en fordobling. Det største bidrag (ekskl. "andre tjenesteydelser") kom fra virksomheder, som arbejder i kategorierne "bioteknologi/biovidenskab" og "informationsteknologi".

JEV er rettet mod SMV, som har til hensigt at investere udenlands i et joint venture. Det fremgår af de spørgeskemaer, som blev returneret af SMV, der havde fået støtte under JEV, at der er oprettet 31 joint ventures, hvilket har skabt 252 nye job (gns. 8 job), et skuffende lavt tal. SMV har også øget antallet af ansatte i deres egen virksomhed efter indsendelsen af JEV-ansøgningen, om end det ikke er muligt at påvise, at dette på nogen måde kan tilskrives JEV.

Med hensyn til SMV-garantifaciliteten, som er rettet mod mindre virksomheder (under 100 ansatte) og nystiftede virksomheder i de traditionelle sektorer, viser rundspørgen (svar fra 405 SMV), at beskæftigelsen i høj grad er blevet forøget. På tidspunktet for låneansøgningen havde hver virksomhed gennemsnitligt 8 ansatte og skabte efterfølgende yderligere gennemsnitligt 2,5 job, hvilket er en stigning på over 30 %. Mikrovirksomheder med under 10 ansatte udgør omkring 76 % af den samlede støttemodtagerpopulation og øgede antallet af medarbejdere med hele 86 %. Der var kraftige stigninger - på over 50 % - i transportsektoren, bl.a. i rejsebureauer, lagervirksomheder og telekommunikation samt uddannelse og sundhed.

² Herunder 5 mio. EUR, som i 1997 blev afsat til JEV-pilotaktionen under det tredje flerårige program for SMV 1997-2000.

1.4. Udsigterne til jobskabelse på langt sigt

Med hensyn til ETF-iværksætterordningen er der gode udsigter til jobskabelse: 18 % inden udgangen af 2002 og yderligere 26 % inden udgangen af 2003. Udsigterne til jobskabelse er bedst inden for "informationsteknologi" og også her for "bioteknologi/biovidenskab". Da det er disse to sektorer, som ETF-iværksætterordningen især er rettet mod, er det klart, at ordningens population er rigtigt valgt.

For JEV anførte de SMV, som indsendte de udfyldte spørgeskemaer, at de forventede en beskæftigelsesstigning i deres joint venture fra 252 til 787 inden for fem år. Det vides dog ikke, i hvilket omfang der i denne stigning indgår overførsel af ansatte mellem de deltagende virksomheder.

Under SMV-garantifaciliteten var udsigterne til jobskabelse (baseret på rundspørgen) ca. et nyt job pr. virksomhed i både 2002 og 2003. Disse tal skal dog ses i lyset af den jobskabelse, der allerede var sket inden udgangen af 2001, og der skal tages hensyn til SMV's størrelse, dvs. at der navnlig er tale om mikrovirksomheder med under 10 ansatte. Resultaterne ser sandsynlige ud, da virksomhederne især arbejder i den traditionelle sektor, hvor vækstpotentialet er mindre end i virksomheder i højteknologisektoren, som er ETF-iværksætterordningens hovedmålgruppe.

1.5. Hovedkonklusioner

Vækst- og beskæftigelsesinitiativet skal afbøde de udtalte markedssvigt på SMV-området, især med hensyn til adgang til egenkapital, lånefinansiering og støtte til deres internationalisering.

Med alle tre faciliteter bør det ikke glemmes, at deres samlede virkning først kan måles efter en lang periode. Det gælder navnlig for ETF-iværksætterordningen på grund af den henholdende investeringspolitik og den økonomiske afmatning.

På den ene side er bankerne på grund af den lave økonomiske vækst meget tøvende med at yde lån til SMV uden sikkerhed, hvilket i høj grad har øget efterspørgslen efter lånegarantier. På den anden har denne forringelse af den makroøkonomiske situation hæmmet efterspørgslen efter venturekapital.

ETF-iværksætterordningen har øget SMV's adgang til venturekapital, især i deres etableringsfase og i højteknologisektoren, hvor der er udtalte markedssvigt. Instrumentet er effektivt og har allerede nu haft en betydelig indvirkning på væksten, og følgerne for beskæftigelsen har været meget positive. Ændringerne i det flerårige program for initiativ og iværksætterånd og især for SMV (2001-2005) har målrettet det endnu tydeligere mod at afhjælpe et klart markedssvigt.

SMV-garantifaciliteten har vist sig at være et meget effektivt instrument, som når ud til en betydelig del af alle SMV i en lang række sektorer i tolv medlemsstater. Der har især været en betydelig beskæftigelsesstigning i mikrovirksomheder (under 10 ansatte). Lige som med ETF-iværksætterordningen har de udvidelser, som er indført i Rådets afgørelse om det flerårige program, rettet det mere entydigt mod et klart afdækket markedssvigt, især for så vidt angår mikrokreditgarantier.

JEV har ikke opfyldt målsætningerne. Programmet er dyrt, langsommeligt og kompliceret at administrere, efterspørgslen har været lav, og en radikal forenkling for både at gøre det mere tiltrækkende og effektivt ville betyde, at det uudnyttede budget på +/- 42 mio. EUR, der er

indgået forpligtelser for, ville gå tabt. Desuden kan det eksisterende budget, for hvilket der er indgået forpligtelser, ikke bruges til projekter, der omfatter kandidatlandene. Det anbefales derfor at udfase programmet snarest muligt på grund af den dårlige omkostningseffektivitet og manglende efterspørgsel. Det betragtes ikke som hensigtsmæssigt at forsøge at iværksætte en efterfølger.

Generelt kan det konkluderes, at to af de tre instrumenter (ETF-iværksætterordningen og SMV-iværksætterfaciliteten) har været vellykkede og fortsat er relevante. Der er rent faktisk afsat betydelige supplerende budgetmidler til begge ordninger under det flerårige program, og de er nu bedre tilpasset markedsefterspørgslen.

2. INDLEDNING: HOVEDRESULTATER OG ANBEFALINGER

2.1. Indledning

Vækst- og beskæftigelsesinitiativet er en følge af Det Europæiske Råds møde i juni 1997 i Amsterdam og beskæftigelsestopmødet i november 1997 i Luxembourg. I dette initiativ er vægten lagt på SMV med et vækstpotentiale, da disse virksomheder ofte ikke er i stand til at finde finansiering på grund af de risici, der er knyttet til netop dette udviklingstrin. Programmet har derfor til formål at fremme stiftelse af og vækst i SMV og dermed gøre det muligt for dem at skabe nye job. Med dette mål for øje er der indført tre ordninger - ETF-iværksætterordningen, Joint European Venture-programmet og SMV-garantifaciliteten - som skal hjælpe så mange SMV som muligt gennem de forskellige vækstfaser. Vækst- og beskæftigelsesinitiativet vedrørende finansielle støtteforanstaltninger blev vedtaget af Rådet (afgørelse 98/347/EF) den 19. maj 1998 og trådte i kraft på datoen for dennes offentliggørelse, nemlig den 29. maj 1998. ETF-iværksætterordningen og SMV-garantifaciliteten forvaltes af Den Europæiske Investeringsfond (EIF), mens JEV-programmet forvaltes af Europa-Kommissionens tjenestegrene.

Den 20. december 2000 besluttede Rådet (afgørelse 2000/810/EF) at udvide ordningerne under vækst- og beskæftigelsesinitiativet under et nyt retsgrundlag, nemlig det flerårige program til fremme af initiativ og iværksætterånd, navnlig for små og mellemstore virksomheder (SMV). Der var også indført et nyt instrument, startkapitalordningen.

I overensstemmelse med artikel 7, stk. 2, i Rådets afgørelse skal Kommissionen fremlægge en evalueringsrapport for Europa-Parlamentet og Rådet om det fremskridt, der er gjort med gennemførelsen af de tre finansinstrumenter under vækst- og beskæftigelsesinitiativet (ETF-iværksætterordningen, JEV og SMV-garantifaciliteten): *"Kommissionen foretager senest 48 måneder efter afgørelsens vedtagelse en evaluering af programmet, særligt af dets samlede anvendelse, dets umiddelbare virkninger for jobskabelsen og udsigterne for jobskabelsen på lang sigt."*

Gennemførelsesperioden for de finansielle instrumenter, som EIF forvalter, udløb fire år efter initiativets iværksættelse, dvs. den 29. maj 2002. Evalueringsrapporten skulle derfor fremlægges efter denne dato, så der kunne tages hensyn til hele forpligtelsesperioden på 48 måneder.

Denne evalueringsrapport bør læses i sammenhæng med årsberetningen for 2001 (KOM(2002)345) om gennemførelsen af de tre finansinstrumenter, som Kommissionen har forelagt for Europa-Parlamentet og Rådet.

Rapporten består af flere dele, således at der er en del for hvert finansinstrument. SMV-statistikkerne er baseret på spørgeskemaer og data, som er indsendt til Kommissionen i forbindelse med disse undersøgelser.

EIF's aktivitet vedrørende ETF-iværksætterordningen og SMV-garantifaciliteten udviklede sig i henhold til planen, idet resultaterne fra sidstnævnte dog var bedre end forventet. Der blev derfor overført 30,56 mio. EUR fra JEV til SMV-garantifaciliteten. Begge programmer blev påvirket af den økonomiske afmatning ved slutningen af 2001, som førte til det reducerede udbud af risikovillig kapital i Europa og bankernes tøven med at udlåne penge til SMV. I 2002 steg efterspørgslen efter garantier betydeligt, da bankerne krævede supplerende sikkerhed. Det ser i den sammenhæng ud til, at bankerne også kan have foregrebet de eventuelle følger af den foreslåede nye Basel-aftale. Det har også vist sig at være vanskeligt for nye virksomheder at få adgang til kapital til etableringsinvesteringer, da mange af venturekapitalfondene nu fokuserer på opfølgning og investeringer på et senere tidspunkt i virksomhedens udvikling. Med hensyn til JEV var markedets efterspørgsel mindre end forventet sammenlignet med lignende joint venture-instrumenter, som Kommissionen tidligere har forvaltet og efterfølgende ophævet.

Den oprindelige budgettildeling til initiativet var på 423,56 mio. EUR, heraf 168 mio. EUR til ETF-iværksætterordningen, 57 mio. EUR³ til JEV og 198,56 mio. EUR til SMV-garantifaciliteten. Pr. 29. maj 2002, dvs. efter forpligtelsesperiodens udløb, havde EIF indgået forpligtelser for hele det oprindelige budgetbeløb, der var afsat til ETF-iværksætterordningen og SMV-garantifaciliteten. For JEV er der indgået forpligtelser for 14,5 mio. EUR til projekter, hvilket repræsenterer 25 % af JEV's budget.

I overensstemmelse med Rådets afgørelse gælder det for ETF-iværksætterordningen og SMV-garantifaciliteten, at renter, som kontiene har oppebåret, og - for ETF-iværksætterordningen - også provenu fra investeringer blev lagt til faciliteternes ressourcer. Pr. 29. maj 2002 udgjorde disse supplerende beløb 29,52 mio. EUR, og heraf havde EIF indgået forpligtelser for 21,54 mio. EUR.

Herunder 5 mio. EUR, som i 1997 blev afsat til JEV-pilotaktionen under det tredje flerårige program for SMV 1997-2000.

Nedenstående oversigt viser antallet af modtagerprojekter pr. land for hvert af de tre instrumenter under vækst- og beskæftigelsesinitiativet pr. 31. december 2001.

	ETF-iværksætterordning	JEV	SMV-garantifacilitet	I alt pr. medlemsstat
	Antal modtagere	Antal projekter	Antal modtagere	
Østrig		2	3 461	3 463
Belgien	3	10	797	810
Danmark	1	8	575	584
Finland	13	1	1 314	1 328
Frankrig	95	13	24 902	25 010
Tyskland	34	13	16 577	16 624
Grækenland		3		3
Irland		3		3
Italien		12	28 744	28 756
Luxembourg	3	2		5
Nederlande	1	8	3 034	3 043
Norge*		1		1
Portugal		12	26	38
Spanien		20	6 026	6 046
Sverige	10	5	3 461	3 476
Det Forenede Kongerige	11	7	3 491	3 509
Ikke EU/andre	8	1		9
I alt	179	121	92 408	92 708

* Norge er ikke støtteberettiget under ETF-iværksætterordningen og SMV-garantifaciliteten.

Følgende tabel viser det samlede budgetbeløb til støttemodtagere, for hvilket der var indgået forpligtelser pr. 31. december 2001.

	ETF-iværksætterordning	JEV	SMV-garantifacilitet
Samlet antal modtagere/projekter	179	121	92 408
Beløb (mio. EUR)	36,6	10,2	119,1

Da de tre instrumenter er grundlæggende forskellige, er det ikke muligt at foretage relevante sammenligninger af pris pr. job eller pr. modtager for de enkelte instrumenter.

Under ETF-iværksætterordningen ydes der investeringsstøtte til venturekapitalfonde, som investerer i SMV. De fulde resultater af sådanne investeringer, både finansielle og i henseende til beskæftigelse, kan normalt først konstateres efter 5-10 år, især når denne periode omfatter en betydelig nedgang i venturekapitalaktiviteter, som det er tilfældet p.t. I teorien er det muligt, at alle midler, der er indgået forpligtelse for under ETF-iværksætterordningen,

tilbagebetales til sidst, og i så tilfælde vil udgifterne for Kommissionens budget pr. SMV-modtager og pr. nyt job være nul (der kunne endog være tale om et overskud). Det er også sandsynligt, at den største jobskabelse indtræffer i de senere år, under forudsætning af at der er mindst en eller to ”gazelleinvesteringer”, dvs. investeringer i virksomheder, som vokser kraftigt, når de først har overlevet iværksættelsesfasen.

Under SMV-garantifaciliteten stilles der på den anden side midler til rådighed til dækning af tab på porteføljer af sikrede lån. Disse penge indsættes på en konto i Den Europæiske Investeringsfond og bruges til dækning af tab på lån. I sidste instans skal alle penge, der afsættes til denne facilitet, bruges til at dække disse låntab, således at den endelige udgift til faciliteten er kendt. Men jobskabelsen vil variere med tiden, og de specifikke omkostninger forbundet med jobskabelsen vil variere, da lånene enten tilbagebetales eller afskrives. Det er derfor ikke muligt at anslå udgifter pr. nyt job. Antallet af SMV, som bruger faciliteten, vil være meget højere end for ETF-iværksætterordningen, da risiciene i tilknytning til garantifaciliteten er betydeligt lavere. Desuden vil der i første omgang blive skabt flere job med garantifaciliteten, om end den langsigtede virkning af ETF-iværksætterordningen i sidste instans kan være større.

Endelig ydes der under JEV-programmet direkte støtte til SMV mod godtgørelse af støtteberettigede omkostninger/investeringer. Når et projekt er godkendt, skal der dog indgås forpligtelse for det maksimale beløb på 100 000 EUR i hvert tilfælde (det er det beløb, som SMV kan kræve). Den reelle endelige udgift til hver ansøgning under Kommissionens budget vil normalt først være kendt 18-36 måneder efter projektets godkendelse, da det ikke er muligt på et tidligere tidspunkt at fastslå omkostningerne pr. modtager eller pr. nyt job.

2.2. Hovedresultater og anbefalinger

2.2.1. ETF-iværksætterordning

- ETF-iværksætterordningen har øget udbuddet af venturekapital for SMV, især i disses etableringsfase og i højteknologisektorer, hvor der er et tydeligt markedssvigt.
- Instrumentet er effektivt og har allerede nu en betydelig indvirkning på væksten. Indvirkningen på beskæftigelsen har også været meget positiv.
- Der er en generel forventning til, at den får en endnu mere positiv indvirkning på jobskabelsen i de næste par år, især i informationsteknologisektoren og inden for bioteknologi og biovidenskab.
- Gennem EIF's saminvesteringer i venturekapitalfonde er strukturen en effektiv måde at stille større beløb til rådighed for slutmodtagerne, og det er en effektiv måde at bruge Fællesskabets ressourcer på.
- ETF-iværksætterordningen kan på sigt blive tiltrækkende for kandidatlandene.
- Hvis den fremtidige brug af ordningen begrænses til startkapital og – investeringer (som det allerede er sket med det flerårige program for virksomheder og iværksætterånd (2001-2005)), kan den i endnu højere grad målrettes mod at afbøde et klart afdækket markedssvigt.

2.2.2. SMV-garantifaciliteten

- SMV-garantifaciliteten har vist sig at være et meget effektivt redskab, der indgår i en række foranstaltninger, som SMV med vækstpotentiale har adgang til.
- Den er nået ud til en betydelig population af SMV i en lang række forskellige sektorer.
- Over 90 % af de virksomheder, som har fået lånesikkerhed, har under 10 ansatte, og der har været en betydelig jobskabelse i disse mikrovirksomheder. Dette stemmer overens med forventningerne, da der under nogle af programmerne blev stillet garantier til målgrupper af nystartede virksomheder, der repræsenterer omkring 45 % af de SMV, som modtog garantistillelse.
- De fleste støttemodtagere er virksomme inden for de traditionelle sektorer.
- Ordningen bør fortsat gennemføres via et netværk af finansieringsformidlere og disses bankforbindelser, forvaltet af Den Europæiske Investeringsfond.
- Udvidelse af faciliteten til at omfatte kandidatlandene, hvor adgang til finansiering er særlig vanskelig, vil være et vigtigt skridt.

2.2.3. JEV

- Generelt har JEV-ordningen ikke opfyldt målsætningerne.
- Den er dyr, langsommelig og kompliceret at administrere, efterspørgslen efter den har været lav, og en eventuel forenkling for både at gøre den mere tiltrækkende og øge dens effektivitet ville betyde tab af hele det uudnyttede budget på +/- 42 mio. EUR, der er indgået forpligtelser for. Desuden kan det eksisterende budget, for hvilket der er indgået forpligtelser, ikke bruges til projekter med deltagere fra kandidatlandene.
- Derfor anbefales det at udfase programmet snarest muligt på grund af den dårlige omkostningseffektivitet og manglen på efterspørgsel.
- Det betragtes ikke som hensigtsmæssigt at forsøge at iværksætte en lignende ordning.

3. EVALUERINGSMETODE

3.1. Evalueringens formål og omfang

I henhold til artikel 7 i Rådets afgørelse 98/347/EF skal en evaluering af programmet navnlig dække følgende områder:

- den samlede anvendelse af programmet;
- programmets umiddelbare virkninger for jobskabelsen;
- programmets indvirkning på udsigterne for jobskabelsen på langt sigt.

Evalueringen er baseret på en rundspørge blandt støttemodtagerne, der modtog et spørgeskema, som er tilpasset hvert instrument.

3.2. De vigtigste evalueringsspørgsmål

De vigtigste evalueringsspørgsmål dækker følgende områder:

- relevansen af programmets målsætninger
- programmets indvirkning
- dets effektivitet
- merværdien/brugsværdien af Fællesskabets aktivitet
- i hvilken grad det er sandsynligt, at programmets logik kan fremme målsætningerne
- hvilke erfaringer der kan uddrages til brug for eventuelle fremtidige aktiviteter af lignende art.

Hvert instrument blev evalueret særskilt ud fra dets særtræk og efter ovennævnte retningslinjer. Dette resulterede i en række spørgsmål, som var tilpasset det enkelte instrument, se nedenfor.

3.3. Metode for dataindsamling og -analyse

Som beskrevet nedenfor blev der omdelt spørgeskemaer. For alle ordningernes vedkommende blev der oprettet en elektronisk postkasse, hvortil svarene blev indsendt. Den kunne både modtage e-mail (med eller uden vedhæftning af regneark eller filer) og faxer.

4. ETF-IVÆRKSÆTTERORDNING

Dette afsnit skal læses i sammenhæng med årsberetningen for 2001 (KOM(2002)345) af 1. juli 2002 om vækst- og beskæftigelsesinitiativet, som indeholder en beskrivelse af denne ordning.

4.1. Hovedresultater og anbefalinger

ETF-iværksætterordningen har øget udbuddet af venturekapital for SMV, især i disses etableringsfase og i højteknologisektorer, hvor der er et tydeligt markedssvigt, og bidrager således til at opfylde vækst- og beskæftigelsesinitiativets målsætninger.

Det fremgår tydeligt af rundspørgen, at instrumentet er effektivt, og at det allerede nu har haft en betydelig indvirkning på væksten. Indvirkningen på beskæftigelsen i de enkelte modtagervirksomheder har været yderst gunstig. Deltagernes reaktion har været positiv, og de forventer generelt en yderligere positiv indvirkning på jobskabelsen i de næste par år, især i informationsteknologisektoren og inden for bioteknologi og biovidenskab.

I henhold til den indførte struktur skal ETF-iværksætterinvesteringerne i venturekapitalfondene suppleres med midler fra andre investorer, hvilket er en effektiv måde at stille større beløb til rådighed for slutmodtagerne. Denne struktur og udnyttelsen af EIF som forvaltende instans er desuden en effektiv måde at anvende Fællesskabets ressourcer på.

Instrumentet har forbedret adgangen til venturekapital og sikrer værdifuld både finansiell og ikke-finansiell støtte fra venturekapitalfonde.

ETF-iværksætterordningen er et vigtigt led i Kommissionens støtte til SMV og kan forventes at bidrage til disses vækst og jobskabelse i de kommende år. Når ordningen udvides, vil den være særligt tiltrækkende for kandidatlandene.

4.2. Beskrivelse af ordningen

Målet med ETF-iværksætterordningen er at skabe bredere adgang til risikovillig kapital for innovative SMV, der befinder sig i etableringsfasen og den tidlige fase. Eksisterende SMV er også støtteberettigede. ETF-iværksætterordningen er indført for at give SMV bredere adgang til seedkapital og etableringsfinansiering gennem investeringer i specialiserede venturekapitalfonde.

Disse venturekapitalfonde er oprettet med det specifikke mål for øje at tilvejebringe egenkapital eller andre former for risikokapital til SMV. Fondene under denne ordning er mindre eller nyetablerede; det gælder navnlig for dem, der opererer på regionalt plan, fokuserer på særlige brancher eller teknologier og finansierer udnyttelsen af resultaterne af forskning og udvikling.

4.3. Baggrund

De fleste venturekapitalfonde, som har indgået kontrakter med EIF, har et nationalt eller regionalt fokus, om end nogle af dem har tilladelse til at investere på et tværopæisk grundlag. De er navnlig orienteret mod etableringsinvesteringer på højteknologiømråder såsom informations- og kommunikationsteknologi, internettet, sundhedsområdet og biovidenskab.

Pr. 29. maj 2002 var der med stor flid fra EIF's side indsendt 29 forslag til investeringer i venturekapitalfonde, hvoraf EIF og Kommissionens tjenestegrene godkendte 28. Der er indgået 16 kontrakter med EIF, og 6 er til forhandling (22 i alt). For de resterende 6 endte forhandlingerne ikke med kontraktindgåelse. Fordelingen for de 22 fonde (16 underskrevet, 6 til forhandling) pr. land er som følger:

Frankrig	20,9 %
Tyskland	14,4 %
Det Forenede Kongerige	11,0 %
Spanien	10,4 %
Finland	6,8 %
Danmark	6,1 %
Portugal	6,0 %
Luxembourg	6,0 %
Østrig	6,0 %
Italien	6,0 %
Sverige	3,4 %
Belgien	3,0 %

Det samlede beløb til disse 22 fonde er 166,1 mio. EUR.

For de 16 venturekapitalfonde, som EIF har indgået kontrakt med, udgør ETF-iværksætterbidraget 105,4 mio. EUR. Med de forpligtelser, som alle investorerne har indgået, udgør den samlede finansiering, som disse 16 fonde skal mobilisere, 602,3 mio. EUR. Det bør bemærkes, at EIF alene med offentliggørelsen af sin investeringsvilje undertiden kommer til at fungere som katalysator og dermed tiltrækker privat finansiering uden i sidste instans selv at skulle investere Fællesskabets midler, som derfor kan forbeholdes endnu mere risikobetonede investeringer, der giver løfte om større additionalitet fra Fællesskabets bidrag.

Det er værd at nævne, at der - under forudsætning af at forhandlingerne om kontrakter for seks transaktioner, som endnu ikke var undertegnet den 29. maj 2002 - kun var tre EU-lande, der ikke var omfattet af ETF-iværksætterordningen, nemlig Grækenland, Irland og Nederlandene. I de seneste måneder er et stigende antal forslag fra disse lande blevet bedømt, og EIF har gjort en særlig indsats for at udvikle aktiviteter i lande, hvor ETF-iværksætterordningen endnu ikke udnyttes⁴.

De 6 venturekapitalfonde, som p.t. indgår i forhandlinger, afspejler til en vis grad det arbejde, som EIF udførte i slutningen af 2001 og begyndelsen af 2002 for at øge ordningens effektivitet. Forsinkelserne i afslutningen af forhandlinger er et symptom på, hvor vanskeligt det er at mobilisere midler fra private investorer. Når/hvis det lykkes at indgå kontrakter, vil ordningen fungere som katalysator.

EIF har også optrappet indsatsen for en hurtigere afslutning på de transaktioner, der er blevet godkendt, men endnu ikke underskrevet, og har afsat specifikke ressourcer til at bistå forvalterne af venturekapitalfondene med at udarbejde dokumentationen i overensstemmelse med bedste markedspraksis for at skabe de bedst mulige rammer for at tiltrække flere investorer fra den private sektor til disse transaktioner. Trods disse bestræbelser er det stadig meget vanskeligt at finde investorer, der er interesserede i at investere på det niveau, som ETF-iværksætterordningen er rettet mod, hvorfor der er en stor risiko for, at det ikke er muligt at sikre de nødvendige midler til de enkelte operationer.

4.4. Ordningens udvikling

Efterspørgslen har været begrænset i de seneste år, men er steget noget i 2001-2002. De første venturekapitalfonde blev navnlig etableret i Frankrig og Tyskland, og først i 2001 var den geografiske spredning blevet så bred, at det i 2002 var lykkedes at inddrage alle medlemsstater. Skønt Frankrig og Tyskland fortsat dominerer i henseende til antal finansierede SMV på grund af deres tidligere start, tegner der sig nu et mere nuanceret billede.

Det forværrede økonomiske klima havde stor betydning for det forventede provenu for venturekapitalfondene. Nedgangen på aktiemarkedet, der indtraf i slutningen af 2000, har sammen med terroraktionen den 11. september 2001 i høj grad påvirket værdiansættelsen. Adskillige salg er således blevet forsinket på grund af den store nedgang i købstilbud, mens en mere selektiv politik i henseende til investeringer i virksomheder i den tidlige fase har skabt økonomiske problemer for nogle af de virksomheder, som allerede er i porteføljer. Det har skabt et konjunkturbestemt rekordstort antal afskrivninger.

For de 16 fonde, som EIF har indgået kontrakter med, og som har modtaget et ETF-iværksætterbidrag på 105,4 mio. EUR, har EIF pr. 30. juni 2002 i alt udbetalt 55,4 mio. EUR.

⁴ I Grækenland, Irland og Nederlandene er der taget kontakter med henblik på fremtidige operationer.

Disse fonde har allerede refunderet 15,8 mio. EUR til EIF i form af enten afkast, renter eller provenu fra salg af deres aktieholdninger. Nettoværdien af EIF's investeringer i venturekapitalfonde udgør 39,6 mio. EUR baseret på de senest tilgængelige oplysninger fra udgangen af juni 2002. Det er i alt 55,4 mio. EUR, hvilket svarer nøjagtigt til den samlede udbetaling pr. samme dato. Dette skjuler dog det forhold, at alle fonde undtagen en – på grundlag af de seneste vurderinger af portefølje-virksomhederne - kan have tabt penge på grund af den generelle markedssituation. Den eneste fond, som hidtil har haft et positivt resultat, har dog udlignet de andres tab, da den (den allerførste fond, som fik ETF-iværksætterstøtte), foretog en række vellykkede og yderst profitable salg før den drastiske afmatning på markedet. Venturekapitalfondene har imidlertid kun investeret halvdelen af beløbene, der så er blevet udbetalt ved EIF, hvilket afspejler deres meget tilbageholdende investeringspolitik på et vanskeligt marked.

4.5. Markedsudvikling⁵

Programmets udvikling skal ses i sammenhæng med den generelle situation i den europæiske venturekapitalindustri.

I henhold til den årlige undersøgelse for 2001 af egenkapital og venturekapital i Europa, som udarbejdes af EVCA⁶, var der en forventet nedgang i de private investeringer i egenkapital i Europa sammenholdt med 2000, som faldt til 1999-niveauet.

Det fremgår af rundspørgen, at der blev mobiliseret 38,2 mia. EUR, hvilket er et fald på 9,8 mia. EUR i forhold til 2000 (48 mia. EUR), svarende til 20 %. Der blev i det år investeret 24,3 mia. EUR i 8 104 virksomheder, hvilket er en nedgang i investeringsbeløbet på 31 % sammenholdt med 2000. Ud af det antal virksomheder, som blev finansieret med privat egenkapital, var der for over 45 % tale om etableringsinvesteringer.

Rundspørgen viser, at der blev investeret 12,2 mia. EUR i venturekapital, hvilket er en nedgang på 38 % sammenlignet med 2000. Det er især interessant, at 4,2 mia. EUR blev investeret i 3 306 virksomheder i etableringsfasen. Dette var færre end i 2000, hvor der blev investeret 6,7 mia. EUR i 4 676 virksomheder. I udvidelsesfasen blev der investeret 8 mia. EUR i 3 708 virksomheder i 2001. Også her er tallet lavere end i 2000, hvor der blev investeret 13 mia. EUR i 4 506 virksomheder. Den procentuelle del, der blev investeret i buy-outs, steg fra 41 % til 45 % af det samlede beløb i 2001, svarende til 10,9 mia. EUR.

Vedrørende sektorer viser rundspørgen, at højteknologiinvesteringerne som følge af de generelle problemer i teknologisektoren faldt i 2001 i forhold til 2000. Det beløb, der blev investeret i virksomheder i højteknologisektorer, var 6,9 mia. EUR, dvs. en nedgang på 38 % sammenlignet med 2000.

Vedrørende tendenser i investeringer pr. land førte de britiske investeringsselskaber, idet de investerede 6,9 mia. EUR eller 29 % af det samlede investerede beløb i Europa. Med 18 % af det samlede beløb (4,4 mia. EUR) ligger Tyskland på andenpladsen, efterfulgt af Frankrig (3,3 mia. EUR). Med hensyn til antal virksomheder fører Tyskland i Europa, idet der er investeret i 1 969 virksomheder, med Frankrig på andenpladsen med 1 546 virksomheder. Med en rekord på 20,5 mia. EUR lå Det Forenede Kongerige, som nu bidrager med næsten halvdelen af de midler, der mobiliseres i Europa, igen øverst i henseende til fundraising i

⁵ For yderligere oplysninger henvises til den nylige rapport om gennemførelsen af handlingsplanen for risikovillig kapital ("Risk Capital Action Plan" (RCAP)), KOM(2002)563, endelig udg.

⁶ EVCA: European Venture Capital Association.

2001, med 54 % af det samlede beløb, efterfulgt af Frankrig med 5,5 mia. EUR og Tyskland med 3,7 mia. EUR.

På den anden side steg det afviklede investeringsbeløb målt i omkostninger fra 9,1 mia. EUR til 12,5 mia. EUR i 2001. Desuden var der et markant fald i antallet af virksomheder, som valgte introduktion på børsen, fra 249 i 2000 til 47 i 2001. Afskrivninger udgjorde 23 % af de samlede afviklede investeringer, hvilket er en stigning fra 0,7 mia. EUR i 2000 til 2,8 mia. EUR i 2001.

4.6. Metode for spørgeskemaerne

Det spørgeskema, som blev udsendt til virksomheder, der havde deltaget i denne ordning, skulle afdække forhold omkring:

- investeringens art og en beskrivelse af ordningens indvirkning
- indvirkningen på beskæftigelsessituationen ved udgangen af 2001
- graden af tilfredshed med venturekapitalfonden og beskæftigelsesudsigterne på kort sig.

4.7. Metode for dataindsamling og -analyse

Den samlede population på 158 virksomheder, som fandtes i EIF's database på tidspunktet for rundspørgen, fik tilsendt et spørgeskema. Der blev udsendt påmindelser til virksomheder, som ikke havde svaret efter tre uger. Venturekapitalfondene blev underrettet om rundspørgen og fik tilsendt en liste over de af "deres" virksomheder, der deltog i den. Ellers blev de ikke bedt om at deltage direkte.

4.8. Rundspørgens resultater

Ud af de potentielle 158 virksomheder var 125 stadig aktive i venturekapitalfondenes porteføljer. Ud af de resterende virksomheder var 14 blevet solgt, 12 afskrevet og 7 gået konkurs. I alt 59 virksomheder besvarede spørgeskemaet. To virksomheder udfyldte ikke hele spørgeskemaet. Nedenstående analyse er baseret på de 57 returnerede spørgeskemaer.

Fra tidspunktet for de første investeringer til udgangen af 2001 var der et betydeligt bidrag til beskæftigelsen. Fra de omkring 880 oprindeligt angivne var antallet af ansatte nået op på næsten 2 060 ved udgangen af 2001, en stigning på lidt over 130 %. Over halvdelen af de ansatte (55 %) befandt sig i aldersgruppen 25-34 år, hvoraf 95 % var fuldtidsansættelser, og forholdet mænd/kvinder var ca. 2:1. Fem virksomheder berettede om et fald i antallet af ansatte i 31 stillinger i alt. Det bør bemærkes, at en tysk virksomhed skilte sig ud fra de andre, da den havde skabt 360 job ud fra et grundlag på 40 – det tal, der var anført i ansøgningen. Selvom dette tal fjernes fra det samlede antal, vil der dog stadig være tale om en stigning på 95 %.

Analysen af beskæftigelsesudsigterne tog udgangspunkt i, at de virksomheder, som ikke forsøgte at skønne over, hvor mange ansatte de ville have inden udgangen af hhv. 2002 og 2003, i det mindste ville bevare det antal af job, de havde angivet ved udgangen af 2001. Skønt udsigterne til fremtidig jobskabelse var temmelig konservative, lå de dog på 18 % ved udgangen af 2002 og yderligere 26 % inden udgangen af 2003. Der er ingen tvivl hos respondenterne om, at der havde været en meget positiv indvirkning, som sandsynligvis vil fortsætte.

Der blev foretaget en analyse pr. aktivitet (med brug af European Venture Capital Association's klassifikation). Den viser, at det største bidrag (ekskl. "andre tjenesteydelser") kom fra virksomheder inden for bioteknologi/biovidenskab og informationsteknologi, som 40 af de 57 respondenter havde klassificeret sig selv under. Begge havde opgivet en jobskabelse på over 200 %. Selv hvis man korrigerer for den nævnte tyske virksomhed, var den angivne stigning inden for bioteknologi/biovidenskab 95 %.

Udsigterne til fremtidig jobskabelse var mest markante inden for informationsteknologi og bioteknologi/biovidenskab – med eller uden korrektion. Da det er de to sektorer, som ETF-iværksætterordningen især dækker, er det klart, at den har den rigtige målpopulation.

Den oprindelige kapitalindsprøjtning blev bl.a. givet til etablering (40 %), seedkapital (26 %) og udvidelser (25 %). Planen var primært at finansiere forskning og teknologisk udvikling (70 %), markedsføring og distribution (46 %) og udvikling af nye produkter og tjenesteydelser (42 %), hvor omkring 19 % anførte en grad af geografisk udvidelse⁷.

Et stort flertal (79 %) havde ikke genereret noget overskud ved udgangen af 2001, og mange (19 %) forventede ikke at gøre det før 2005 eller senere. De fleste respondenter forventer en positiv virkning på længere sigt. De anførte gennemsnitlige salgsindtægter i det år, den første investering blev foretaget, lå på 1,3 mio. EUR, og ved udgangen af 2001 var dette tal steget til 3,5 mio. EUR, en stigning på omkring 170 %.

Næsten alle (96 %) støttemodtagere anførte, at de ikke kunne have overlevet uden venturekapitalinvesteringen (49 %) eller ville have vokset langsommere (47 %).

Med hensyn til støtten fra venturekapitalfondene ser det ud til, at deres deltagelse i projekterne ikke har været begrænset til finansiel støtte. Kun 18 % af respondenterne sagde, at fondene ikke havde tilbudt anden ledelsesrådgivning, og 93 % sagde, at de var tilfredse eller meget tilfredse med fondens deltagelse.

4.9. Konklusioner og anbefalinger

Relevans og hensigtsmæssighed

ETF-iværksætterordningen giver SMV adgang til finansiel støtte, især i etableringsfasen og i højteknologisektorer, hvor vækstpotentialet pr. definition er stort; dermed bidrager den i høj grad til at nå målsætningerne for vækst- og beskæftigelsesinitiativet.

Dette instrument medvirker til at kompensere for et afdækket markedssvigt. Det fremgår af Kommissionens meddelelse fra oktober 2002 om handlingsplanen for risikovillig kapital, at investeringer i etablering og teknologi i Europa faldt betydeligt i 2001. Dette fald har været mindre i Europa end i USA. Etableringsinvesteringerne i Europa udgør dog stadig omkring en tredjedel af den tilsvarende investeringstype i USA.

⁷ Flere mulige svar.

Virkning

I henhold til virksomhederne havde venturekapitalinvesteringerne haft den største – og allerede følelige - indvirkning på væksten. Der er dog ingen tvivl om, at den fuldstændige indvirkning på væksten først vil nås efter en vis årrække.

Skønt instrumentet kun langsomt er kommet i gang, vil det på sigt vise sit fulde potentiale. Det fremgår klart af rundspørgen, at det har en indvirkning. Indvirkningen på beskæftigelsen har været yderst gunstig, om end hos et temmelig begrænset antal deltagere. Deltagernes reaktion har været positiv, og de forventer generelt, at den får en yderligere positiv indvirkning på jobskabelsen i de næste par år, især i informationsteknologisektoren og inden for bioteknologi og biovidenskab.

Skønt et stort flertal endnu ikke er overskudsgivende, og nogle ikke forventer at blive det før 2005 eller senere, var der meget positive forventninger til en vækst i omsætningen. Indvirkningen på salgsindtægterne har allerede (i 2001) været meget positiv, idet de opgivne salgstal er fordoblet. Det bør dog erindres, at opfyldelsen af disse forventninger kan afhænge af fremtidige runder af egenkapitalfinansiering.

Effektivitet

ETF-iværksætterordningen gennemføres gennem en række venturekapitalfonde, som har adgang til en bred vifte af potentielle støttemodtagere. I henhold til den indførte struktur skal ETF-iværksætterinvesteringerne ved fondene suppleres med midler fra andre investorer, hvilket er en effektiv måde at sikre adgang til større beløb for slutmodtagerne. Inddragelse af den private sektor i fondene (lige som i ETF-iværksætterordningen) øger tilliden til disse fondes finansielle levedygtighed. Denne ordning, hvor EIF forvalter instrumentet, er også en effektiv måde at bruge fællesskabsressourcerne på, da den kun i begrænset omfang belaster Kommissionens menneskelige ressourcer.

Merværdi

Der er ingen tvivl om, at dette instrument skaber en merværdi, fordi det giver øget adgang til venturekapital. Næsten alle støttemodtagere anførte, at de uden tilførslen af venturekapital ikke ville have eksisteret eller ville have udviklet sig langsommere.

Rundspørgen bekræftede, at venturekapitalfondene ydede værdifuld støtte ud over det finansielle bidrag.

Erfaringer

Det er værd at nævne, at der – under forudsætning af et positivt resultat af forhandlingerne om kontrakter på seks transaktioner, som endnu ikke var undertegnet den 29. maj 2002 - kun var tre EU-lande, som ikke var omfattet af ETF-iværksætterordningen, nemlig Grækenland, Irland og Nederlandene. I de seneste måneder er et stigende antal forslag fra disse lande blevet bedømt, og der er gjort en særlig indsats for at udvikle aktiviteter i lande, hvor ETF-iværksætterordningen endnu ikke er blevet udnyttet. Andre medlemsstater bør i højere grad inddrages. Ordningens succes og EIF's øgede tilstedeværelse på venturekapitalmarkedet burde gøre det lettere at ”sælge” den.

ETF-iværksætterordningen er et vigtigt led i Kommissionens støtte til SMV og kan forventes at bidrage til disses vækst og jobskabelse i de kommende år. Når ordningen udvides, bliver den potentielt yderst tiltrækkende for tiltrædelseslandene.

Hvis instrumentet fremover især udnyttes til seedkapital og etableringsinvesteringer, vil det blive endnu mere velegnet til at afbøde det kortlagte markedssvigt. Dette er allerede medtaget i det flerårige program for initiativ og iværksætterånd (2001-2005).

Dets fortsatte succes afhænger af en regelmæssig overvågning.

5. PROGRAMMET JOINT EUROPEAN VENTURE (JEV)

Dette afsnit skal læses i sammenhæng med årsberetningen for 2001 (KOM(2002)345) om vækst- og beskæftigelsesinitiativet (1998-2000), som indeholder en beskrivelse af dette program.

5.1. Hovedresultater og anbefalinger

Generelt har JEV-ordningen ikke opfyldt målsætningerne. Den er dyr, langsommelig og kompliceret at administrere, efterspørgslen efter den har været lav, og en eventuel forenkling for både at gøre den mere tiltrækkende og øge dens effektivitet ville betyde tab af hele det uudnyttede budget på +/- 42 mio. EUR, der er indgået forpligtelser for. Desuden kan det eksisterende budget, for hvilket der er indgået forpligtelser, ikke bruges til projekter med deltagere fra kandidatlandene.

Derfor anbefales det at udfase programmet snarest muligt på grund af den dårlige omkostningseffektivitet og manglen på efterspørgsel. Det betragtes ikke som hensigtsmæssigt at forsøge at iværksætte en lignende ordning.

5.2. Beskrivelse af programmet

Programmets målsætning er at fremme oprettelsen af tværnationale joint ventures mellem SMV i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS) for at hjælpe dem med at internationalisere deres aktiviteter og dermed drage fordel af de muligheder, det indre marked giver. Det er åbent for SMV fra EØS-stater. Joint venture-aktiviteten skal oprettes af mindst to SMV fra to forskellige stater.

EU's bidrag består af:

1. Et tilskud til dækning af 50 % af de støtteberettigede udgifter i relation til udformningen og etableringen af et joint venture (med et maksimalt bidrag på 50 000 EUR).
2. Et tilskud på 10 % af investeringerne i anlægsaktiver.

Det maksimale bidrag pr. projekt er 100 000 EUR. Tidligere fandtes der også en erhvervsfremmefacilitet (ophævet i 2001), hvor organisationer som handelskamre, der afholdt arrangementer til fremme af JEV, kunne ansøge om 50 % af de støtteberettigede omkostninger (højst 20 000 EUR).

Programmet gennemføres gennem et netværk af 71 finansielle formidlere (især kommercielle banker), udvalgt af Europa-Kommissionen, som gennemgår ansøgninger fra SMV, før de

forelægges for Kommissionen. Et teknisk kontor gennemgår de indsendte sager i henseende til teknisk overensstemmelse, før de sendes til udtalelse i styringsudvalget, som består af repræsentanter for GD for Erhvervspolitik og GD for Økonomiske og Finansielle Anliggender. Kommissionen underskriver en sær aftale med de finansielle formidlere, som forestår udbetalinger til SMV .

JEV blev iværksat som en pilotaktion i henhold til Kommissionens beslutning fra november 1997 med et budget på 5 mio. EUR. Det blev i maj 1998 indarbejdet i vækst- og beskæftigelsesinitiativet (1998-2000) med et supplerende budget på 84 mio. EUR, efterfølgende reduceret til 52 mio. EUR på grund af manglende efterspørgsel (idet det resterende beløb blev omallokeret til de to andre instrumenter). Oprindeligt var det kun åbent for SMV fra EU-medlemsstaterne, men blev i 2000 udvidet til at omfatte Norge, Island og Liechtenstein.

5.3. Baggrund

JEV blev indført for at udfylde et hul i EU's støtte til etablering af tværnationale joint ventures. Under ECIP-programmet (European Community Investment Partners, Det Europæiske Fællesskabs investeringspartnere), der blev iværksat i 1989, ydes der støtte til virksomheder i EU, der ønsker at etablere joint ventures i Asien, Latinamerika, Middelhavsområdet og Sydafrika. Under JOP-programmet (Joint Venture-programmet – Phare/Tacis), som blev indført i 1991, ydes der lignende støtte til virksomheder, som ønsker at etablere joint ventures i landene i Central- og Østeuropa og det tidligere Sovjetunionen. Formålet med JEV var at støtte oprettelsen af tværnationale joint ventures i Den Europæiske Union og efter 2000 også Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Den finansielle støtte, som under JEV-ordningen blev ydet til undersøgelser af projekters gennemførlighed, er meget lavere end under JOP og ECIP. Med hensyn til et projekts gennemførlighedsfase var den maksimale støtte 50 000 EUR sammenholdt med 75 000 EUR under JOP og 250 000 under ECIP. Da JEV blev udformet, var holdningen, at de lavere lofter var berettigede, fordi projekterne var mindre komplicerede (kortere afstand i EU og lettere kommunikation/infrastruktur). Det er dog muligt, at ordningen efterfølgende blev betragtet som mindre tiltrækkende for SMV og finansielle formidlere.

JEV-netværket af finansielle formidlere, som var SMV's kontaktpunkter, var grundlæggende det samme som for JOP og i mindre grad ECIP. JEV blev opfattet som et nyttigt supplement til den række af ”produkter”, som kunne tilbydes til SMV-kunder, og de tre programmer gav tilsammen de finansielle formidlere en kritisk masse, som gjorde det muligt for dem at allokere medarbejdere til disse arbejdsopgaver. Mod slutningen af 1998 blev ECIP imidlertid afviklet og ikke forlænget, hvilket mindskede projektflow'et for mange finansielle formidlere. I marts 2000 blev JOP udfaset, og der var således kun JEV tilbage, hvilket forværrede situationen for de finansielle formidlere. Da der kun blev indsendt meget få JEV-projekter, forlod nogle formidlere netværket (som ikke længere tilbyder fuldstændig geografisk dækning), mens andre reducerede omfanget af deres aktiviteter. Det har gjort det vanskeligere for SMV at få adgang til programmet og yderligere mindsket efterspørgslen.

Både ECIP og JOP var (i det mindste til en vis grad) ofre for den stigende administrative byrde, som blev lagt på både de tjenester, der forvaltede dem, og støttemodtagerne (SMV) for at reducere risikoen for uregelmæssigheder til et minimum. Det gik på samme måde ud over JEV i et sådant omfang, at omkring 25 % af alle SMV trak deres ansøgninger tilbage, enten fordi de fandt ansøgningsproceduren for belastende, eller fordi der blev skåret ned i den støtte, de havde ansøgt om. Selv efter at de har oprettet et joint venture, er der andre, som ikke har

ønsket at ansøge om investeringstilskud, fordi procedurerne betragtes som for langsommelige, og resultatet ikke står mål med arbejdsindsatsen.

5.4. Programmets udvikling

JEV fik en langsom start (lige som ECIP og JOP), men efterspørgslen begyndte at stige i 1999 og første halvdel af 2000, hvorefter den atter faldt. I 1999 blev erhvervsfremmefaciliteten indført for at yde støtte til arrangementer, hvor der blev gjort fremstød for JEV. Den generelle efterspørgsel fra SMV-side var dog stadig meget lavere end forventet, og både de finansielle formidlere og SMV kritiserede ansøgnings- og udbetalingsprocedurerne. Fra marts 2000 deltog GD Erhvervspolitik ikke længere i fremstødsaktiviteterne og nedprioriterede sin deltagelse i styringsudvalget.

I 2001 så Kommissionens tjenestegrene atter på mulighederne for at forenkle JEV som krævet i Rådets beslutning 2000/819/EF om det flerårige program for initiativ og iværksætterånd (2001-2005). Erhvervsfremmefaciliteten blev ophævet i september 2001, dels som følge af revisionen, og dels fordi de arrangementer, hvortil der blev ydet støtte, ikke førte til særlig mange nye ansøgninger. Det stod dog klart, at Rådets beslutning ikke gjorde det muligt at gennemføre den ønskede forenkling, uden at hele det budget, for hvilket der var indgået forpligtelser, samtidig ville gå tabt. Det eksisterende budget kunne heller ikke bruges til at støtte projekter i eller som inddrager SMV fra kandidatlandene.

Revisionen viste også, at de administrative omkostninger pr. sag er meget høje (bemærk dog, at følgende tal er skøn): 12 507 EUR for projekter under erhvervsfremmefaciliteten og 17 714 EUR for projekter vedrørende forberedende arbejde og investeringer (joint venture) (som steg til 27 736 EUR, da omkostningerne til erhvervsfremmefaciliteten blev fordelt). Kommissionens administrative omkostninger til hvert erhvervsfremmeprojekt er derfor **100 %** højere end den gennemsnitlige forpligtelse, mens de administrative omkostninger til hvert projekt vedrørende forberedende arbejde og investeringer udgør **28 %** (variable omkostninger) eller **44 %** (inkl. omallokerede omkostninger fra erhvervsfremmefaciliteten) af den gennemsnitlige forpligtelse. Disse negative tal forværres af det forhold, at budgetterne for de indsendte projekter på den ene side ofte blev reduceret af styringsudvalget (undertiden betydeligt), mens der på den anden side skulle afholdes ekstra personaleomkostninger, fordi det var nødvendigt at gennemgå sagerne meget omhyggeligt på alle trin for at mindske risikoen for uregelmæssigheder mest muligt.

Fra perioden efter iværksættelsen af JEV modtog Kommissionen månedligt omkring 30-50 anmodninger om oplysninger om programmet, som (for SMV's vedkommende) blev henvist til de finansielle formidlere. Sammenlignet med antallet af indkomne anmodninger om oplysninger var antallet af forslag imidlertid meget lavt, især efter sommeren 2000, hvilket kan forklares ud fra følgende:

- Oprettelsen af et joint venture-selskab er den dyreste og mest krævende form for tværnationalt samarbejde mellem SMV. De fleste SMV ser ud til at foretrække løsere samarbejdsformer, som ikke kræver forudgående accept fra en partner, før der kan træffes en beslutning.
- Hvis man ser på de direkte investeringer i andre europæiske lande, foretrækker to tredjedele af SMV at klare sig alene, mens en tredjedel indgår i samarbejdsaktiviteter, bl.a. oprettelse af et joint venture-selskab med en lokal partner, for at dele risici, mindske det finansielle engagement og udnytte partnerens kendskab til lokale markeder.

- Gebyret til de finansielle formidlere var temmelig lavt (1 000 EUR pr. sag) og var ikke et reelt incitament til at tilskynde SMV til at deltage i JEV, især i lyset af Kommissionens hyppige anmodninger om supplerende oplysninger om forslag, som skulle kanaliseres gennem de finansielle formidlere. Desuden krævede nogle formidlere supplerende (undertiden store) gebyrer af SMV for bare at modtage og behandle ansøgningen, hvilket kan have frataget nogle SMV lysten til at ansøge.
- JEV har fået ry for at være langsommelig, bureaukratisk og meget krævende.

5.5. Metode for spørgeskemaerne

SMV-rundspørgen dækkede følgende:

- Hvordan ansøgeren første gang hørte om programmet og hovedårsagerne til at søge støtte fra det.
- Ansøgerens opfattelse af støttens betydning for programmets succes og de opnåede hovedresultater.
- Indvirkningen på beskæftigelsessituationen (jobskabelse) ved udgangen af 2001 og den forventede indvirkning efter fem år.
- Den samlede vurdering af programmet.

Ovenstående blev suppleret med en rundspørge blandt de finansielle formidlere for at få deres holdning til følgende:

- Målsætninger og støtteberettigelseskriterier.
- Driften af programmet.
- Deres generelle vurdering af faciliteten.

5.6. Metode for dataindsamling og -analyse

Da JEV-programmets population er relativt lille, blev det besluttet at udsende et spørgeskema til de deltagende ansøger-SMV og alle finansielle formidlere.

Spørgeskemaerne til SMV blev udarbejdet på engelsk (ledsaget af et forklarende notat) og oversat til nederlandsk, fransk, tysk, græsk, italiensk, portugisisk og spansk; herefter blev de forskellige sprogudgaver udsendt med balancen på engelsk. Spørgeskemaerne til de finansielle formidlere blev udarbejdet og udsendt på engelsk. I alt 175 SMV og 78 finansielle formidlere modtog således et spørgeskema.

Spørgeskemaet til formidlerne blev fulgt op med en telefonsamtale for at tilskynde flest muligt til at udfylde skemaerne.

5.7. Rundspørgens resultater

Anvendelse af programmet

Efterspørgslen efter JEV var meget lavere end forventet. Fra begyndelsen i 1998 til 31. december 2001 modtog Kommissionens tjenestegrene kun 243 projekter, hvoraf 175 blev

godkendt. Yderligere 10 projekter blev indsendt indtil 29. maj 2002, hvoraf 5 blev godkendt. Af de 180 godkendte projekter var 54 erhvervsfremmeprojekter og 126 projekter vedrørende forberedende arbejder og investeringer. Det betyder, at der i gennemsnit er indkommet lidt over et projekt om ugen.

De samlede forpligtelser pr. 29. maj 2002 er 13,2 mio. EUR, ekskl. faglig bistand, men inkl. fremstødsaktiviteter. Heraf er der udbetalt 1,5 mio. EUR til projekter.

I modstrid med forventningerne blev der i kun 10 % af spørgeskemaerne givet udtryk for, at projektet var rettet mod kommerciel udnyttelse af FTU-resultater. Over halvdelen anførte, at de ønskede at få adgang til et nyt marked, og at hovedformålet var at afprøve gennemførligheden af (41 %) eller udvikle et nyt produkt eller en ny tjenesteydelse (30 %).

Udsigter til jobskabelse

Programmets jobskabelsesvirkning har også været skuffende. Kommissionen havde rent faktisk kun modtaget fire ansøgninger om investeringstilskud ved udgangen af 2001, og i alle tilfældene var kun 20 % af den jobskabelse, der var forudset i de oprindelige ansøgningskemaer, blevet realiseret. I alt blev der oprettet 12 nye job.

Det fremgik af SMV' skemaer, at der var oprettet 31 joint ventures, hvilket havde skabt 252 nye job. SMV forventer, at dette tal vil stige til 787 inden for de kommende fem år.

SMV har generelt øget beskæftigelsen i deres egen virksomhed efter indsendelsen af JEV-ansøgningen, selvom det ikke er muligt at påvise, at det på nogen måde kan tilskrives JEV. Ansøgers virksomheden oplevede en gennemsnitlig stigning på omkring 9 % i beskæftigelsen efter ansøgningsdatoen, og antallet af medarbejdere i de pågældende joint ventures forventedes at stige med en faktor på 3 inden for fem år. Stigningerne i antallet af joint ventures og virksomhedernes forventninger for de næste fem år var mest udtalt i Frankrig, Italien, Danmark og Belgien.

Beskæftigelsesniveauet i de pågældende joint ventures udgjorde lidt over 10 % af virksomhedernes beskæftigelse som helhed. Det vides ikke, i hvilket omfang stigningen i joint ventures kan tilskrives en overførsel af ansatte mellem de deltagende virksomheder. Respondenterne forudså, at stigningen i de næste fem års tid gennemsnitligt vil ligge på ca. 30 % i hovedpartnervirksomheden og omkring 17 % i partnernes. Langt størsteparten af de joint ventures, der indtil videre er etableret og registreret, har valgt ikke at ansøge om investeringstilskud. Den almindelige opfattelse er, at procedurerne er for langvarige og komplicerede. En anden grund til ikke at ansøge om investeringstilskuddet er, at de pågældende joint ventures kun har investeret begrænsede beløb i materielle aktiver, og at støtten på 10 % derfor ikke er blevet betragtet som tillokkende nok til at begrunde det administrative arbejde.

Rundspørgens resultater

Der blev udsendt to forskellige spørgeskemaer, et til alle finansielle formidlere under JEV, et andet til alle SMV, som havde indsendt en JEV-ansøgning. 88 SMV og 40 finansielle formidlere udfyldte spørgeskemaet. Hovedresultaterne var som følger:

- 37 SMV sagde, at de enten havde etableret et joint venture eller var i færd med at gøre det, selvom den præcise art af disse joint ventures ikke er kendt.

- Kun 17 SMV sagde, at de ikke ville have iværksat deres projekt uden støtte fra JEV, mens 63 sagde, at de muligvis, sandsynligvis eller helt sikkert ville have gjort det, hvilket tyder på, at programmets additionalitet er lav. På den anden side sagde omkring 80 % af SMV, at programmet havde været afgørende, vigtigt eller en hjælp i etableringen af det pågældende joint venture, så resultaterne er noget modstridende.
- De fleste SMV anførte, at de var tilfredse med den service, de modtog fra de finansielle formidlere.
- Generelt nævnte 32 SMV, at de var tilfredse, meget tilfredse eller fuldstændig tilfredse med JEV, mens 42 ikke var tilfredse eller overhovedet ikke var tilfredse.

Selvom der blev udtrykt tilfredshed, benyttede mange af respondenterne (omkring 80 %) lejligheden til at fremsætte bemærkninger, som i vid udstrækning var udtryk for utilfredshed med den måde, faciliteten blev forvaltet på. Ganske vist var der visse positive bemærkninger, men langt de fleste var fordømmende i deres vurdering og understregede behovet for forenkling og hurtigere gennemførelse af procedurer, som de fandt for bureaukratiske og uflexible. Der var slet ingen tvivl om dette indtryk.

5.8. Konklusioner og anbefalinger

Relevans og indvirkning

Ganske vist blev logikken bag JEV betragtet som sund, da faciliteten blev indført, men erfaringen viser, at programmet i realiteten ikke er særlig tiltrækkende for SMV, hvilket fremgår af den lave efterspørgsel og de negative reaktioner (der kom til udtryk gennem besvarelsene af spørgeskemaet) fra mange af dem, som deltog.

Effektivitet

Desuden er de administrative omkostninger pr. sag ekstremt høje og meget vanskelige at retfærdiggøre, og behovet for at anvende procedurer, som mindsker risikoen for uregelmæssigheder (udnyttelse af erfaringer fra JOP-programmet) har resulteret i en beslutningsproces, som SMV-støttemodtagerne finder alt for langsom.

Skønt JEV bestemt har hjulpet en række SMV med at oprette et tværnationalt joint venture, har den overordnede indvirkning derfor været meget ringe.

Merværdi

Som med vækst- og beskæftigelsesinitiativerne er det ikke muligt at foretage en nøjagtig måling af en eventuel merværdi. Det er dog rimeligt at antage, at virkningen – i lyset af de vanskeligheder som de, der benyttede sig af JEV-faciliteten, stødte på – ofte har været mere negativ end positiv. Mange virksomheder berettede om, at de havde investeret masser af tid og arbejde – bare for at få et afslag. Ja, der var ganske vist en potentiel supplerende facilitet, men i sidste instans var den enten vanskelig at komme i nærheden af eller særdeles irrelevant på grund af det lave investeringsniveau i joint venture-aktiviteten.

Hensigtsmæssighed

Da

- det ikke er muligt at forenkle programmet, uden at hele det budget, der allerede er indgået forpligtelser for (omkring 42 mio. EUR), går tabt,
- det ikke er muligt at bruge dette budget til at støtte projekter i kandidatlandene,
- et stigende antal finansielle formidlere i JEV-netværket mindsker eller standser deres engagement i programmet, og andre fraråder SMV at indsende ansøgninger til det, hvilket alt sammen fremskynder dets fiasko,
- det er usandsynligt, at ophævelsen af JEV får en reel, negativ indvirkning på SMV's aktiviteter, da programmet ser ud til kun at være af marginal interesse for målpopulationen,
- JEV er den slags program, som Kommissionen ikke mener, at den skal forvalte (dvs. et program, som omfatter mikroforvaltning af sager),

er konklusionen på evalueringen, at JEV bør udfases hurtigst muligt, da det hverken er hensigtsmæssigt eller omkostningseffektivt. Det resterende budget bør frigøres.

Erfaringer

Hvis et lignende instrument skal overvejes i fremtiden, skal det fuldstændig ændres, både i henseende til udformning og gennemførelse. Kommissionen bør undgå at iværksætte programmer, som omfatter forvaltning af ressourceintensive mikroprojekter.

6. SMV-GARANTIFACILITETEN

Dette afsnit skal læses i sammenhæng med årsberetningen for 2001 (KOM(2002)345) af 1. juli 2002 om vækst- og beskæftigelsesinitiativet, som indeholder en beskrivelse af denne facilitet.

6.1. Hovedresultater og anbefalinger

Formålet med SMV-garantifaciliteten er at give SMV adgang til supplerende lånefinansiering, og den har vist sig at være et meget virkningsfuldt redskab, der indgår i en række foranstaltninger, som navnlig er til rådighed for mindre SMV med et vækstpotentiale, men utilstrækkelig sikkerhed. Den betydelige udnyttelse af denne finansieringsmulighed understreger dens relevans og hensigtsmæssighed.

SMV-garantifaciliteten er nået ud til en stor population af SMV i en lang række forskellige sektorer og har opnået bred geografisk dækning i EU.

Over 90 % af de virksomheder, som har fået lånesikkerhed, havde under 10 ansatte, og der har været en betydelig jobskabelse i disse mikrovirksomheder, da mange af dem er nyetablerede. De fleste støttemodtagere arbejder i de traditionelle sektorer.

Ordningen bør fortsat gennemføres via et netværk af finansieringsformidlere og disses bankforbindelser, forvaltet af Den Europæiske Investeringsfond.

Generelt er faciliteten blevet bredt anvendt i hele EU. Udvidelsen af faciliteten til at omfatte EU-tiltrædelseslandene, hvor adgang til finansiering er særligt vanskelig, vil indebære mange fordele, hvis der kan findes et passende antal velegnede finansielle formidlere.

6.2. Beskrivelse af faciliteten

SMV-garantifaciliteten er indført for at fremme jobskabelsen, således at der ydes støtte til investeringsaktiviteter i Den Europæiske Unions SMV ved at give dem øget adgang til lånefinansiering (adgang til finansiering for SMV med utilstrækkelig sikkerhed), hvilket normalt opnås ved at øge kapaciteten i de garantiordninger, der findes i medlemsstaterne, og vedrører både nye og eksisterende porteføljer.

Denne facilitet sikrer mere omfattende garantier for de finansielle formidlers eksisterende garantiprodukter, giver et større antal små virksomheder adgang til lån til mange forskellige investeringsformål og stiller garanti for mere risikobetonede lån. Faciliteten dækker en del af de tab, der måtte opstå i forbindelse med garantierne, op til en på forhånd fastsat beløbsgrænse. Faciliteten gennemføres i praksis af Den Europæiske Investeringsfond (EIF) på forvaltningsbasis. Den står for kontakten til de finansielle institutioner, der er interesseret i at deltage i faciliteten, samt evaluerer og fremsender de udvalgte forslag til Kommissionens tjenestegrene med henblik på godkendelse af støtten. Et relevant samarbejde med medlemsstaterne sikres gennem kontakter mellem EIF og de pågældende nationale myndigheder.

6.3. Baggrund

EIF har indgået kontrakter med 23 finansielle formidlere i 12 lande. I nogle lande er der ikke nogen garantiordninger, eller også er offentlighedens interesse for faciliteten lav. I disse lande har EIF forsøgt at finde andre velegnede organisationer for at tilbyde støtte i form af garantier til SMV'er i alle medlemsstater.

Pr. 29. maj 2002 havde EIF indgået forpligtelser for hele det tilgængelige budget på 187 mio. EUR. Den geografiske fordeling af disse forpligtelser er som følger: Tyskland fik den største andel: 25 %, efterfulgt af Frankrig med 20 %, Italien med 16 %, Spanien med 12 %, Nederlandene med 7 %, Belgien og Det Forenede Kongerige med hver 4 %, Danmark, Østrig og Sverige med hver 3 %, Finland med 2 % og endelig Portugal med 1 %.

Det er værd at bemærke, at tre EU-lande endnu ikke er dækket af SMV-garantifaciliteten, nemlig Grækenland, Irland og Luxembourg.

Pr. 30. juni 2002 udgjorde de samlede lån til SMV under garantifaciliteten i alt 7,3 mia. EUR. Samtidig udgjorde udnyttelsen af budgetmidlerne ved de finansielle formidlere 139 mio. EUR, hvilket gav en meget høj katalysatorvirkning på 55. Ifølge de finansielle formidlers prognoser vil der blive ydet lån for over 9,8 mia. EUR på basis af forpligtelserne på 187 mio. EUR (dvs. det samlede budget til garantier ekskl. gebyrer).

6.4. Programmets udvikling

Målet med SMV-garantifaciliteten er at øge adgangen til lån for mindre virksomheder (under 100 ansatte) i traditionelle sektorer gennem tilvejebringelse af lånegarantier. Hovedformålet med disse ordninger er, at de skal have en gunstig indvirkning på væksten i SMV og jobskabelsen. EU-budgettet dækker alle facilitetens udgifter, inklusive EIF's tab på garantier og andre støtteberettigede omkostninger eller udgifter under faciliteten.

Det bør bemærkes, at bankerne ved udgangen af 2001 nedbragte deres udlånsaktiviteter på grund af de store risici, der var forbundet med udlån til SMV, og den økonomiske afmatning. Omfanget af de finansielle formidlers aktiviteter (som arbejdede under faciliteten) faldt derfor også. Ud over det faldende antal garantier, som indgik i SMV-garantifacilitetens porteføljer, er antallet af ophævede garantier også steget, især i sidste kvartal af 2001. I 2002 har der dog været en meget større efterspørgsel efter garantier.

Når der tages hensyn til de forringede markedsvilkår siden udgangen af 2000, de dårligere udsigter til vækst på kort sigt og det stigende antal problematiske lån, er det blevet endnu vanskeligere at gennemføre og forvalte faciliteten, hvilket kan resultere i højere potentielle tab på de enkelte garantiordninger end forventet.

6.5. Metode for spørgeskemaerne

Formålet med SMV-spørgeskemaet var at fastslå følgende:

- arten af den investering, der blev ydet støtte til,
- facilitetens betydning for det pågældende projekt,
- indvirkningen på beskæftigelsessituationen ved udgangen af 2001
- den forventede beskæftigelsessituation efter fem år.

6.6. Metode for dataindsamling og -analyse

Da populationen af SMV, der deltager i denne facilitet, er relativt stor, blev det besluttet at udvælge et udsnit til rundspørgen. EIF's databasesystem, som indeholder oplysninger fra finansformidlerne, blev brugt som hoveddatakilde. Det indeholder data om hver SMV samt oplysninger om nøjagtig adresse. Med hjælp fra EIF og bistand og rådgivning fra Eurostat blev der udvalgt et prøveudsnit som beskrevet nedenfor.

Kun SMV, som havde modtaget et sikret lån pr. 31.12.2000, blev medtaget i populationen, så der var en rimelig periode til at måle facilitetens indvirkning. Alle garanterede lån, der var bevilget før 31.12.1998, indgik således (i alt 158, især fra Østrig og Nederlandene). Da der kun var 10 lån i alt i Portugal, blev de alle medtaget.

En analyse af antallet af beskæftigede i virksomhederne (i alle data indtil 31.12.2000) viser, at de virksomheder, som havde 0-1 ansatte, udgjorde omkring 40 %, 2-4 ansatte omkring 33 % og 5-9 ansatte omkring 14 %. Da en stor del af dataene ligger i de nedre grupper, blev det besluttet at afspejle dette ved at definere størrelsesgrupperne som følger: 0-1, 2-4, 5-9 og 10 og derover. Da omkring 87 % ligger i gruppen 0-9, blev det besluttet at indføre en vægtning for dem, der lå i den øverste del (≥ 10) for at få flere data om denne størrelsesgruppe. Omkring 4 % af beskæftigelsesdataene var gået tabt. Udsnittet omfattede derfor 4 % af denne gruppe, så det endelige udsnit var fordelt som følger:

Antal ansatte	Alle data	Dataudsnit
Manglende data	4 %	4 %
0-1	40 %	35 %
2-4	33 %	27 %
5-9	14 %	18 %
≥ 10	9 %	16 %
	100 %	100 %

Det deraf følgende udsnit omfattede data fra alle deltagerlande undtagen Det Forenede Kongerige, hvor aktiviteterne først blev indledt i 2001, og dette land er derfor ikke medtaget. Data fordelt på medlemsstater fremgår af nedenstående tabel. Ud af en samlet population på 54 500 SMV blev der udvalgt 2 000.

	Samlet population		Antal udvalgte SMV	
Østrig	2 518	4,6 %	238	11,9 %
Belgien	277	0,5 %	31	1,6 %
Tyskland	11 556	21,2 %	293	14,7 %
Danmark	128	0,2 %	28	1,4 %
Spanien	2 698	4,9 %	165	8,3 %
Frankrig	16 660	30,5 %	425	21,3 %
Finland	436	0,8 %	66	3,3 %
Italien	16 130	29,5 %	399	20,0 %
Nederlandene	2 156	3,9 %	205	10,3 %
Portugal	10	0,0 %	10	0,5 %
Sverige	2 069	3,8 %	140	7,0 %
	54 638	100 %	2 000	100 %

Spørgeskemaerne til SMV blev udarbejdet på engelsk (ledsaget af et forklarende notat) og oversat til dansk, nederlandsk, fransk, finsk, tysk, italiensk, portugisisk, spansk og svensk, hvorefter de blev udsendt med post. Det fremgik af spørgeskemaerne, at virksomhederne kunne anmode om en elektronisk udgave.

I praksis viste det sig, at adresseoplysningerne var særdeles unøjagtige. Skønt man kunne forvente, at et vist antal virksomheder ikke længere boede på den oprindelige adresse, var antallet af returnerede breve større end forventet.

6.7. Rundspørgens resultater

Nedenstående tabel er en oversigt over det antal besvarelser, som medlemsstaterne fremsendte:

Land	Udsendt	Modtaget	%
Østrig	238	57	24 %
Belgien	31	3	10 %
Tyskland	293	57	20 %
Danmark	28	5	18 %
Spanien	165	17	10 %
Frankrig	425	34	8 %
Finland	66	29	44 %
Italien	399	121	30 %
Nederlandene	205	47	23 %
Portugal	10	5	50 %
Sverige	140	30	21 %
I alt	2 000	405	20 %

Ud af i alt 2 000 spørgeskemaer vedrørende SMV-garantifaciliteten modtog Kommissionen 405 besvarelser. Den lave svarprocent fra Frankrig, Belgien og Spanien skyldes sandsynligvis i høj grad de unøjagtige oplysninger om adresser i databasen.

Nedenstående analyse er baseret på de indkomne svar, idet nogle af tallene er justeret, hvis de ikke var troværdige. Ellers blev det skønnet, at tallene var nøjagtige, da respondenterne ikke havde nogen grund til at indsende ukorrekte svar, fordi der ikke var tale om støtteberettigelse, f.eks. til finansiering.

Beskæftigelsesaspekter

Det er vanskeligt at vurdere, om jobskabelsen var et direkte resultat af SMV-garantifaciliteten, eller om den skyldtes selve investeringsprojekterne. Ud fra resultaterne ser det dog ud til, at garantien har haft stor betydning for investeringsprojekterne. Omkring 74 % rapporterede, at hensigten havde været at skabe eller bevare job gennem investeringer. Heraf bekræftede 87 %, at deres plan om at skabe job var blevet gennemført, og for omkring 81 % var det lykkedes at opfylde målsætningen med at bevare de eksisterende arbejdspladser. Antallet af ansatte på tidspunktet for låneansøgningen var generelt steget fra omkring 3 300 til 4 300, en stigning på omkring 30 %. Det kan betragtes som et meget positivt resultat.

Projekterne var fordelt på mange forskellige sektorer. Der var en markant stigning i transportsektoren på over 50 % (fuldstændig beskrivelse: ”Transport, herunder ad vej, jernbane, med taxi, ad søvej samt rejsebureauer, oplagring og telekommunikation”) og inden for uddannelse og sundhed.

Den største beskæftigelsesstigning (ved udgangen af 2001) indtraf i aldersgruppen 25-34 år (38 %) og 35-54 år (40 %), og heraf var der for langt størstedelens vedkommende (86 %) tale om fuldtidsjob. (En specialvirksomhed anførte, at den havde over 1 000 deltidsansatte, som kun arbejdede fem dage om året, og dette tal blev justeret for ikke at forvride oversigten). Fordelingen mand-kvinde var 2:1.

Over 72 % erklærede, at lånet var afgørende for, at projektet blev gennemført efter planerne, mens under 10 % mente, at investeringsprojektet ville være blevet gennemført som planlagt, også selvom lånet ikke var blevet stillet til rådighed.

Jobskabelsen (ved udgangen af 2001) blev fordelt på land og størrelseskategori. Den gennemsnitlige SMV havde under 10 ansatte. Populationen blev opdelt i følgende størrelseskategorier, dvs. efter antal af ansatte: 0-1, 2-4, 5-9 samt 10 og derover. Det bør bemærkes, at nogle af de ordninger, som SMV-garantifaciliteten omfatter, begrænser låneporteføljerne til højst 10 ansatte pr. SMV.

Der blev gennemsnitligt skabt 2,5 job pr. virksomhed (stigende fra en gennemsnitlig virksomhedsstørrelse på omkring 8,2 til et gennemsnit på lige under 11) med et bidrag fra de største kategorier (dvs. 10 eller flere ansatte) på 3,9 (hvor gennemsnittet steg fra 26,5 til 30,4 ansatte). Hvis man kun analyserer de virksomheder, der anførte, at de havde til hensigt at skabe job, stiger gennemsnittet til 3,9 (gns. størrelse 7-11). Gennemsnittet steg betydeligt i alle virksomhedsstørrelseskategorier, men især i kategorien med de største virksomheder, nemlig til 6,8 (gns. størrelse 28-35). Bidraget til denne jobskabelse var mest udtalt i Frankrig og Spanien (i Danmark var udsnittet af virksomheder begrænset), og der blev også opnået gode resultater i Tyskland.

En gennemgang af den procentuelle jobskabelse viser en betydelig stigning i det antal job, som blev skabt i mikrovirksomheder (med under 10 ansatte). De udgør over 90 % af den samlede støttemodtagerpopulation og anførte i spørgeskemaerne, at jobstigningen udgjorde 86 %.

Beskæftigelsesudsigterne var dog ikke så gode, da de blev fremprojiceret til udgangen af 2002 og 2003. En stor del af virksomhederne havde ikke forsøgt at sætte tal på antallet af beskæftigede for 2002 og 2003 i spørgeskemaet. Udgangspunktet var, at antallet i det mindste ville være det samme som de tal, man i 2001 var nået frem til for udgangen af 2002 og i 2002 for 2003. Med dette som udgangspunkt blev svarene ændret, og de efterfølgende jobforøgelse lå på hhv. 8,5 % og 10 % for de to perioder.

Resultatet var omkring 1 nyt job pr. virksomhed i hhv. 2002 og 2003, hvilket tyder på, at hovedparten af jobskabelsen allerede havde fundet sted inden udgangen af 2001. Jobskabelsen i de største virksomheder var gennemsnitligt større i 2003 og lå på omkring 2,6.

Uddannelse

Ifølge virksomhederne var der kun afsat 2,5 manddage til uddannelse pr. ansat. De små virksomheder, som arbejder i de traditionelle sektorer, kan måske ikke altid se relevansen af at investere i uddannelsessektoren. I Tyskland var tallet højst, nemlig 6,9, efterfulgt af 2,8 i Østrig, 3 i Danmark og 3,5 i Italien, Spanien og Finland.

Evaluerings af faciliteten

De deltagende virksomheder var ikke særlig bevidste om, at der var tale om en *europæisk* facilitet. Kun i Italien og Nederlandene vidste et flertal af de deltagende SMV, at det lån, de modtog, blev ydet med støtte fra EU. Generelt var det ukendt for omkring 53 %, og i Sverige var der ingen af SMV, der vidste det.

Langt de fleste SMV (72 %) var af den mening, at deres projekt uden SMV-garantifaciliteten ville være blevet betydeligt forsinket, reduceret i omfang (38 %) eller slet ikke gennemført (35 %). Under 10 % mente, at de ville have gennemført projektet som oprindeligt planlagt. Facilitetens nytteværdi understreges dels af en sådan reaktion, dels af det høje antal virksomheder, som svarede positivt på spørgsmålet om, hvorvidt de ville overveje at ansøge om et andet lån til støtte for yderligere investeringer. Ud af dem, som planlagde yderligere investeringer (omkring 58 % af respondenterne), anførte ca. 82 %, at de havde til hensigt at ansøge om endnu et lån under faciliteten. Det tyder på en høj grad af tilfredshed.

Langt de fleste virksomheder (95 %) mente, at deres projekt var vigtigt for deres virksomheds udvikling, og 26 % sagde, at det var afgørende for dens overlevelse. De største fordele ifølge respondenterne var øget salg eller omsætning (56 %) og udvikling af nye produkter eller ydelser (33 %). Effektivitetsforøgelserne var angiveligt mest markante inden for produktionssystemer og -processer (45 %), men der var også gode resultater inden for salg og markedsføring (39 %) og finansiering og administration (33 %), mens kun 10 % mente, at der var indtrådt forbedringer i henseende til forskning og udvikling.

Bemærkninger fra SMV

Nogle respondenter benyttede spørgeskemaet til at fremsætte supplerende bemærkninger. Skønt der blev nævnt forskellige negative aspekter, benyttede virksomhederne i vid udstrækning lejligheden til at uddybe de enkelte svar. Det generelle mønster – hvis der overhovedet var et – var positive reaktioner.

6.8. Konklusioner og anbefalinger

Relevans og hensigtsmæssighed

Formålet med vækst- og beskæftigelsesinitiativet var at øge adgangen til lånefinansiering for SMV med et vækstpotentiale, således at de kunne skabe flere arbejdspladser. SMV-garantifaciliteten skaber adgang til supplerende finansiering og har dermed vist sig at være et meget virkningsfuldt redskab, der indgår i en række foranstaltninger, som er til rådighed for navnlig mindre SMV med et vækstpotentiale. Den betydelige udnyttelse af finansieringen understreger også dens relevans og hensigtsmæssighed. Små virksomheder har behov for finansiering og finansiell rådgivning af kvalificerede finansielle formidlere og banker, som er i tæt kontakt med kunden.

Virkning

SMV-garantifaciliteten har vist sig at være et meget virkningsfuldt instrument, som er nået ud til en stor population af SMV i en lang række forskellige sektorer, og den har opnået bred geografisk dækning i EU.

Der er et klart indtryk af, at faciliteten har forbedret adgangen til finansiering for mindre SMV og øget jobskabelsen – og at den fortsat vil have betydning. Den bør være et af Kommissionens foretrukne instrumenter for fremtidig støtte til SMV. Over 90 % af de virksomheder, som har fået lånesikkerhed, har under 10 ansatte, og der har været en betydelig jobskabelse i disse mikrovirksomheder.

De fleste modtagere arbejder i de traditionelle sektorer.

Effektivitet

Faciliteten er blevet gennemført på den mest effektive måde, nemlig gennem et netværk af finansielle formidlere og disses bankforbindelser, og den udnytter derfor de tætte forbindelser, der findes mellem banker og deres kunder. EIF's forvaltning af gennemførelsen har desuden gjort det muligt at afsætte relativt begrænsede menneskelige ressourcer hertil fra institutionerne. Inddragelsen af EIF, som også gennemfører andre programmer, gør det muligt at udnytte denne institutions ekspertise, således at der skabes en synergieffekt.

Merværdi

Det er indsatsholdenes erfaring, at SMV-garantifaciliteten har resulteret i, at der er stillet yderligere finansiering til rådighed for SMV gennem de finansielle formidlere, som gennemfører faciliteten i praksis.

Generelt betragter bankerne udlån til SMV som mindre overskudsgivende på grund af de potentielt højere enhedsomkostninger til sagsbehandling, den relativt højere risiko og vanskelighederne ved at gennemføre ordentlige risikovurderinger på grund af utilstrækkelige oplysninger. I lyset af den kommende ændring af Basel-aftalen bliver adgang til lånefinansiering for SMV derfor sandsynligvis endnu vanskeligere i fremtiden.

Skønt det er vanskeligt at bevise, at resultaterne i støttemodtagerpopulationen direkte kan tilskrives følgerne af denne ordning, er der ikke desto mindre ingen tvivl om, at den har haft en særdeles positiv indvirkning på SMV-garantifacilitetens målpopulation. Generelt har der været en betydelig vækst i både beskæftigelse og aktiviteterne i en lang række SMV, som har fået støtte fra faciliteten.

Erfaringer

Generelt er faciliteten blevet bredt anvendt i hele EU. Udvidelsen af faciliteten til at omfatte EU-tiltrædelseslandene, hvor adgang til finansiering er særligt vanskelig, vil indebære mange fordele, hvis der kan findes et passende antal velegnede finansielle formidlere.

Der bør måske gøres en yderligere indsats for at markedsføre den for at understrege, at faciliteten er *europæisk*, og for at få flere SMV til at udnytte den i de medlemsstater, hvor anvendelsen har været mere begrænset. Antallet af deltagere stiger fortsat, og der bør tilskyndes til overvågning også i fremtiden for at få bekræftet de positive tendenser.

De hidtidige resultater bekræfter helt klart, at faciliteten opfylder SMV's krav, især mindre SMV med under 10 ansatte. Det bør overvejes, om der skal afsættes yderligere budgetmidler for i højere grad at nå ud til nyetablerede virksomheder.

BEGRUNDELSE

1. Indledning

Evalueringsrapporten om vækst- og beskæftigelsesinitiativet (1998-2000) er udarbejdet i overensstemmelse med artikel 7(2) i Rådets afgørelse 98/347/EF af 19. maj 1998. I henhold til denne afgørelse skal Kommissionen foretage en evaluering af programmet, specielt af dets samlede anvendelse, dets umiddelbare virkninger for jobskabelsen og udsigterne for jobskabelsen på lang sigt for SMV.

Den 20. december 2000 besluttede Rådet (beslutning 2000/819/EF) at udvide vækst- og beskæftigelsesinitiativets finansielle instrumenter (SMV-garantifaciliteten, ETF-iværksætterfaciliteten og Joint European Venture (JEV)) på dette nye retsgrundlag. Der blev også indført et nyt instrument, seed-kapitalaktionen. Der blev imidlertid ikke længere afsat noget budget til JEV-programmet.

Det fremgår af bilag II, pkt. IV, til beslutningen, at JEV-programmet bør forenkles for bedre at svare til behovene hos SMV, herunder SMV i ansøgerlandene, og at Kommissionen er ved at undersøge mulighederne herfor. Efter en grundig undersøgelse har Kommissionen imidlertid konkluderet, at det ikke er muligt at forenkle JEV-programmet væsentligt på grundlag af beslutning 2000/819/EF af følgende årsager:

- beslutningen indeholder ingen bestemmelser, som tillader Kommissionen at vedtage foranstaltninger til ændring af programmets struktur, jf. bilag II til Rådets afgørelse 98/347/EF
- beslutningen indeholder ingen bestemmelser, som tillader Kommissionen at tilpasse kriterierne for tilskudsberettigelse til programmet, jf. Rådets afgørelse 98/347/EF
- der blev indgået forpligtelser for JEV-budgettet på grundlag af den rammeaftale, der blev indgået mellem Kommissionen og de finansielle formidlingsinstitutioner inden for JEV-netværket. En ændring af disse aftalers substans, som anses for at være nødvendig både for at forenkle programmet og beskytte Fællesskabets finansielle interesser på passende måde, vil derfor være uforenelig med artikel 6(5) i den gamle finansforordning (som var gældende, da budgettet blev fastsat)
- der blev indgået forpligtelser for JEV-budgettet som led i vækst- og beskæftigelsesinitiativet (1998-2000), og det er dermed udelukkende forbeholdt de stater, som var medlem af Den Europæiske Union og Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde på det tidspunkt, hvor Rådets afgørelse 98/347/EF trådte i kraft. Det er derfor ikke muligt at anvende dette budget til projekter, som involverer de tiltrædende lande og ansøgerlandene
- Beslutning 2000/819/EF tillader ikke Kommissionen at udvide definitionen af 'tværnationale joint ventures' (den eneste form for tværnationalt samarbejde, der er støtteberettiget i henhold til afgørelse 98/347/EF) til at omfatte det bredere 'tværnationale partnerskab' (som er omtalt i beslutning 2000/819/EF), hvilket anses for at være nødvendigt for at kunne tilpasse programmet.

Evalueringen af vækst- og beskæftigelsesinitiativet viser, at to af de tre finansielle instrumenter, SMV-garantifaciliteten og ETF-iværksætterfaciliteten, kan betragtes som en

succes. JEV-programmet, som havde til formål at hjælpe SMV med at etablere nye tværnationale joint ventures i Den Europæiske Union (og senere Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde), har imidlertid ikke ført til de ventede resultater. Dette skyldtes lav efterspørgsel (kun en mindre del af det disponible budget er blevet forpligtet til projekter), ringe jobskabelse, dårlig omkostningseffektivitet både for Kommissionen og for SMV og generel mangel på tilfredshed med instrumentet blandt SMV.

2. Formålet med Kommissionens forslag

Hovedformålet med Kommissionens forslag er at udfase JEV-programmet snarest muligt og tilbageføre de resterende midler (ca. 43 mio. EUR) til det almindelig budget.

Kommissionen foreslår samtidig en række mindre ændringer af bilag I til Rådets beslutning 2000/819/EF med relation til det nye FTU-rammeprograms ikrafttræden, FTU-aktiviteters støtteberettigelse under ETF-iværksætterfaciliteten og længden af opstartsperioden for særlige højteknologiske sektorer.

3. Indholdet af Kommissionens forslag

Følgende to dokumenter forelægges for Rådet og Europa-Parlamentet:

1. evalueringsrapporten om vækst- og beskæftigelsesinitiativet
2. forslag til ændring af Rådets beslutning 2000/819/EF om et flerårigt program til fremme af initiativ og iværksætterånd, navnlig for små og mellemstore virksomheder (SMV) (2001-2005).

I overensstemmelse med proceduren i traktatens artikel 251 anmodes Rådet og Europa-Parlamentet om at vedtage den foreslåede ændring af Rådets beslutning 2000/819/EF, som omfatter:

1. Tilladelse til udfasning af JEV-programmet
2. Ændring af bilag I til Rådets beslutning 2000/819/EF med det formål at henvise mere eksplicit til FTU-aktiviteters støtteberettigelse under ETF-iværksætterfaciliteten, ajourføre henvisningen til det femte rammeprogram for FTU (for at tage hensyn til lanceringen af det sjette rammeprogram) og udvide definitionen af opstartsperioden for særligt højteknologiske sektorer, navnlig biovidenskab, til 10 år (for at tage hensyn til de lange produktudviklings- og testfaser forud for markedsføringen af produkterne, der er karakteristisk for disse sektorer).

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS BESLUTNING

om ændring af beslutning 2000/819/EF om et flerårigt program til fremme af initiativ og iværksætterånd, navnlig for små og mellemstore virksomheder (SMV) (2001-2005)

(EØS - relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 157, stk. 3,

under henvisning til forslag fra Kommissionen⁸,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg⁹,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget¹⁰, og

efter proceduren i traktatens artikel 251, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Den 5. november 1997 traf Kommissionen afgørelse 97/761/EF om godkendelse af en støttemekanisme til oprettelse af tværnationale joint ventures for SMV'er i Fællesskabet¹¹.
- (2) ETF-iværksætterfaciliteten, Joint European Venture-programmet (JEV) og SMV-garantifaciliteten blev indført ved Rådets afgørelse 98/347/EF af 19. maj 1998 om finansielle støtteforanstaltninger for innovative og jobskabende små og mellemstore virksomheder (SMV) - Vækst- og beskæftigelsesinitiativet¹².
- (3) Formålet med det flerårige program, der blev oprettet ved Rådets beslutning 2000/819/EF¹³, som blev vedtaget den 20. december 2002, var at forbedre det finansielle klima for virksomhederne, navnlig ved at forbedre ETF-iværksætterfaciliteten, ændre SMV-garantifaciliteten og for så vidt angår JEV-programmet, ved at anvende de forpligtelser, der var indgået indtil 31. december 2000 i henhold til afgørelse 98/347/EF til fordel for virksomheder, der planlagde et tværnationalt partnerskab.

⁸ EUT C [...] af [...], s. [...].

⁹ EUT C [...] af [...], s. [...].

¹⁰ EUT C [...] af [...], s. [...].

¹¹ EFT L 310 af 13.11.1997, s. 28.

¹² EFT L 155 af 29.5.1998, s. 43.

¹³ EFT L 333 af 29.12.2000, s. 84.

- (4) Det fremgår af punkt IV i bilag II til beslutning 2000/819/EF, at erfaringen har vist, at det er nødvendigt af forenkling af JEV-programmet, for at formidlerne og Kommissionens tjenestegrene hurtigt kan behandle SMV's anmodninger om finansielle bidrag og sikre, at Fællesskabets midler anvendes korrekt. Der står endvidere, at Kommissionen var ved at undersøge mulighederne for at tilpasse kriterierne for adgang til at modtage støtte med henblik på bedre at imødekomme SMV's behov for grænseoverskridende investeringer, herunder i kandidatlandene.
- (5) Den 10. september 2002 vedtog Europa-Parlamentet en beslutning¹⁴ om Kommissionens rapport om vækst- og beskæftigelsesinitiativet¹⁵, hvor det bemærker, at JEV-programmet i sin nuværende form ikke længere er hensigtsmæssigt.
- (6) Evalueringen af vækst- og beskæftigelsesinitiativet af 29. maj 2002¹⁶ konkluderede, at markedets efterspørgsel efter JEV-programmet har været lav, jobskabelsesvirkningen begrænset og de administrative omkostninger meget høje, og at programmet bør udfases så hurtigt som muligt.
- (7) Kommissionen bør af hensyn til omkostningseffektiviteten gradvis trække sig ud af programmer, der indebærer mikroforvaltning af små pengebeløb, som det er tilfældet for de projekter, der finansieres under JEV-programmet.
- (8) Efter en grundig analyse må det imidlertid konkluderes, at det ikke er muligt at foretage en væsentlig forenkling af JEV-programmet, da væsentlige ændringer af programmets struktur eller dets kriterier for støtteberettigelse vil ændre dets karakter og derfor være uden for programmets retsgrundlag (Rådets afgørelse 98/347/EF). Det er derfor hverken muligt at anvende det resterende forpligtede budget eller at anvende budgettet til projekter, der involverer de tiltrædende lande eller kandidatlandene.
- (9) Der er blevet indgået forpligtelser for budgettet for JEV-programmet på grundlag af rammeaftaler undertegnet med de finansielle formidlingsinstitutioner inden for JEV-netværket, hvilket har skabt en direkte juridisk forbindelse mellem dem og Kommissionen. Disse eksisterende rammeaftaler kan derfor ikke erstattes med direkte juridiske aftaler mellem Kommissionen og SMV'er, hvilket for dette specielle programs vedkommende ville have medført en forenkling og sikret bedre beskyttelse af Fællesskabets finansielle interesser.
- (10) Det vil kun være muligt at foretage mindre proceduremæssige ændringer uden at miste det resterende budget, hvilket klart vil være utilstrækkeligt til at sikre, at programmet skal opnå betydeligt bedre resultater.
- (11) Det er ikke muligt at anvende det resterende budget, for hvilket der er indgået forpligtelser, til projekter, der involverer de tiltrædende lande eller kandidatlandene, da forpligtelserne under dette budget blev indgået som led i vækst- og beskæftigelsesinitiativet (1998-2000) og derfor udelukkende er forbeholdt de stater,

¹⁴ Betænkning om Kommissionens beretning til Europa-Parlamentet og Rådet om vækst- og beskæftigelsesinitiativet - Finansielle støtteforanstaltninger for innovative og jobskabende små og mellemstore virksomheder (SMV'er) PE 316.350 af 24.7.2002.

¹⁵ Kommissionens beretning til Europa-Parlamentet og Rådet om vækst- og beskæftigelsesinitiativet - Finansielle støtteforanstaltninger for innovative og jobskabende små og mellemstore virksomheder (SMV). KOM(2002) 345 af 1.7.2002

¹⁶ KOM(2003) XXX

som var medlem af Den Europæiske Union og Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde på det tidspunkt, hvor Rådets afgørelse 98/347/EF trådte i kraft.

- (12) Siden udfasningen af to andre europæiske tværnationale joint venture-programmer - European Communities Investment Partners (ECIP) for udviklingslandene i Asien, Latinamerika, Middelhavsområdet og Sydafrika i 1999 og programmet til fremme af SMV-joint ventures og andre fælles aftaler (JOP) i Central- og Østeuropa og de nye uafhængige stater i 2000 - har mange finansielle formidlere i JEV-netværket reduceret eller indstillet deres aktivitet som følge af det ubetydelige antal JEV-ansøgninger fra SMV, med det resultat, at det i de fleste medlemsstater i realiteten ikke længere er muligt at ansøge om at deltage i programmet.
- (13) I betragtning af de klare konklusioner af evalueringen anses det ikke for hensigtsmæssigt at erstatte JEV-programmet med et lignende program.
- (14) Udfasningen af JEV-programmet skulle ikke berøre de rettigheder og forpligtelser, som Fællesskabet, de finansielle formidlere og støttemodtagerne (SMV) har for allerede godkendte projekter.
- (15) For at kunne opfylde de finansielle formidlers berettigede forventninger bør de kunne indsende ansøgninger om finansielle bidrag til SMV i en vis periode, efter at denne afgørelse er truffet.
- (16) Med henblik på at fremme innovation, forskning og udvikling og iværksætterånd hos SMV, jf. Det Europæiske Råd anmodning i Barcelona, bør der skabes et gunstigt klima for privatsektorinvesteringer i forskning og udvikling, navnlig gennem risikovillig kapital.
- (17) Rådet (konkurrenceevne) fastslog den 26. november 2002, at medlemsstaterne, Kommissionen og de finansielle institutioner bør overveje, hvordan man kan forbedre de finansielle rammer for bioteknologien.
- (18) I sin betænkning om biovidenskab og bioteknologi af 21. november 2002 opfordrede Europa-Parlamentet Kommissionen til at klarlægge, hvordan problemet med utilstrækkelig finansiering til opstart af bioteknologiske virksomheder kan løses, og anmodede Den Europæiske Investeringsbank om at påtænke opfølgingsaktioner.
- (19) Beslutning 2000/819/EF bør ændres i overensstemmelse hermed -

TRUFFET FØLGENDE AFGØRELSE:

Artikel 1

I afgørelse 2000/819/EF foretages følgende ændringer:

- (1) I bilag I foretages følgende ændringer:
 - (a) Første led i punkt 4, litra a), nr. i), affattes således:

"ved at investere i relevante og specialiserede venturekapitalfonde, navnlig seedkapitalfonde, mindre fonde, fonde, der opererer regionalt eller fokuserer på bestemte industrier eller teknologier, eller i venturekapitalfonde, der finansierer F&U, f.eks.

fonde knyttet til forskningscentre eller forskerparker, som til gengæld vil stille risikovillig kapital til rådighed for SMV."

(b) I punkt 4, litra a), nr. i) indsættes følgende led:

"- Igangsætningsfasen er normalt op til fem år. For virksomheder inden for bestemte højteknologiske sektorer, navnlig biovidenskab, kan igangsætningsfasen være op til ti år, på grund af de lange produktudviklings- og testfaser forud for markedsføringen af produkterne der er karakteristiske for disse sektorer."

(c) I punkt 4, litra a), nr. iv) indsættes følgende underafsnit:

"Joint European Venture-programmet udfases.

De finansielle formidlers kan forelægge Kommissionen ansøgninger om finansielle bidrag fra SMV indtil [ikrafttrædelsesdatoen + 115 dage - indsættes ved offentliggørelsen].

Ansøgninger og projekter behandles i overensstemmelse med artikel 4 og bilag II til Rådets afgørelse 98/347/EF."

(d) I punkt 5, første led, ændres udtrykket "femte rammeprogram" til "rammeprogrammet".

(2) Bilag II, punkt IV, udgår.

Artikel 2

Denne afgørelse træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...].

På Europa-Parlamentets vegne
Formand

På Rådets vegne
Formand

FINANSIERINGSOVERSIGT

DATO:

1.	KONTO: B5-511	BEVILLINGER:		
2.	FORANSTALTNINGENS BETEGNELSE: Flerårigt program til fremme af initiativ og iværksætterånd, navnlig for SMV (2001-2005): forbedring af det finansielle klima for SMV			
3.	RETSGRUNDLAG: Rådets beslutning 2000/819/EF			
4.	FORANSTALTNINGENS FORMÅL: Udvikling af Fællesskabets finansielle instrumenter med henblik på at forbedre det finansielle klima for SMV			
5.	FINANSIELLE VIRKNINGER <u>B5-511</u> "Program for virksomheder: forbedring af det finansielle klima for SMV" Ændringen har ingen finansielle virkninger på de nuværende forpligtelsesbevillinger og betalingsbevillinger for ETF-iværksætterfaciliteten, seedkapital-aktionen og SMV-garantifaciliteten for 2003 og fremover. <u>B5-512</u> "Færdiggørelse af beskæftigelsesinitiativet (1998-2000)" : Nedlukningen af JEV-programmet, som finansieres over B5-512 på grundlag af Rådets afgørelse 98/347/EF af 19. maj 1998, vil imidlertid medføre frigørelsen af et beløb, der i øjeblikket vurderes til +/- 43 mio. EUR. Det nøjagtige frigjorte beløb vil først være kendt, når alle projekterne er afsluttet, hvilket ikke vil ske før 2007.	PERIODE PÅ 12 MÅNEDER (mio. EUR)	LØBENDE REGNSKABSÅR [n] (mio. EUR)	FØLGENDE REGNSKABSÅR [n+1] (mio. EUR)
5.0	UDGIFTER OVER EF-BUDGETTET (RESTITUTIONER/INTERVENTIONER) - NATIONALE BUDGETTER - ANDRE SEKTORER			
5.1	INDTÆGTER - EGNE EF-INDTÆGTER (AFGIFTER/TOLD) - NATIONALE			
		[n+2]	[n+3]	[n+4]
5.0.1	UDGIFTSOVERSLAG			
5.1.1	INDTÆGTSOVERSLAG			
5.2	BEREGNINGSMÅDE:			
6.0	FINANSIERING MULIG OVER DE BEVILLINGER, DER PÅ DET LØBENDE BUDGET ER OPFØRT UNDER DET RELEVANTE KAPITEL			JA NEJ
6.1	FINANSIERING MULIG VED OVERFØRSEL MELLEM KAPITLER PÅ LØBENDE BUDGET			JA NEJ
6.2	TILLÆGSBUDGET NØDVENDIGT			JA NEJ
6.3	BEVILLINGER TIL OPFØRELSE PÅ KOMMENDE BUDGETTER			JA NEJ

FINANSIERINGSOVERSIGT

BEMÆRKNINGER:

Det oprindelige overslag over JEV-budgetforpligtelser under vækst- og beskæftigelsesinitiativet (1998-2000) var på 20 mio. EUR for 1998, 30-40 mio. EUR for 1999 og 30-40 mio. EUR for 2000. De reelle bruttoforpligtelser for disse år var 0,4 mio. EUR i 1998, 3,9 mio. EUR i 1999 og 3,4 mio. EUR i 2000. Der blev desuden indgået forpligtelser for 1,25 mio. EUR mellem december 1997 og december 2000 til kontrakten til kontoret for teknisk bistand. Overslaget over de efterfølgende JEV-budgetforpligtelser var 22,8 mio. EUR for 2001, 37 mio. EUR for 2002 og 50,3 mio. EUR for 2003. De reelle bruttoforpligtelser var 3,2 mio. EUR i 2001, 3,7 mio. EUR i 2002 og 1,2 mio. EUR indtil den 14.10.2003. Pr. 30.9.2003 var der kun blevet udbetalt 2 400 462 EUR (eksklusiv udgifterne til det tekniske bistandskontor).

Der var i alt beregnet støtte til 1 300 joint venture-projekter, men pr. 30.9.2003 var der kun undertegnet aftaler for 155 projekter (ca. 12 % af det oprindelige overslag). Det bør noteres, at selv dette meget lave forpligtesniveau vil være væsentligt højere end det beløb, der i sidste instans vil blive udbetalt til modtagerne, da der for hvert godkendt projekt indgås forpligtelser for 100 000 EUR (maksimumbeløb, som modtageren teoretisk er berettiget til). De endelige udgifter pr. projekt vil næsten altid være meget lavere og vil derfor resultere i en frigørelse, når projektet afsluttes. Den reelle udnyttelse af budgettet kan derfor i sidste instans vise sig at være mindre end 5 % af de oprindelige overslag.